

STENOGRAFICKÝ PROTOKOL
Z ROKOVANIA PREDSTAVITEĽOV NÁRODNÝCH RÁD V BRATISLAVE
27. júla 1992

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Pán predseda,

dovoľte, aby som vás privítal na našom dnešnom stretnutí. Otázky, o ktorých sme rokovali my dvaja, som rozobral v predsedníctve Slovenskej národnej rady a s podpredsedami. Dohodli sme sa na určitých postupoch, ktoré by sme chceli dohodnúť teraz s vami. Bol by som rád, ak by sme navzájom súhlasili s tým, že by sme vychádzali z politickej Dohody medzi ODS a HZDS, postupne by sme stručne prebrali jednotlivé body a jednoznačne by sme naznačili, či budeme pokračovať tak, ako sa dohodli politické strany, alebo či budeme mať niektoré iné názory alebo iné návrhy na postup a na riešenie niektorých otázok. Ak by ste súhlasili, začali by sme takýmto spôsobom rokovať. Poprosil by som vás, či by ste nám mohli poskytnúť text vášho návrhu ústavného zákona, ak ho máte.

Milan Uhde, predseda ČNR:

Musím opraviť jedno nedorozumenie. Novinárom v Brne som veľmi silne zdôraznil, že my nemáme žiaden návrh českej ústavy. V tejto chvíli je to skutočne prvý rozbeh.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Ani pracovný?"/

Nie je ani náčrt, ktorý by bol v pracovnej podobe k dispozícii komukoľvek, pretože prvý náčrt, ktorý urobila komisia Českej národnej rady, sa dostal do vládnej komisie. Tam bola o tom veľká diskusia. Vládný text vláda zamietla, bola toho názoru, že nie je úplne v duchu toho, ako si to predstavuje. Hovorím skutočne poctivo a otvorene, že v tejto

chvíli nie je na papieri ani slovo. Pracuje sa a bude sa pracovať, ale teraz nie je k dispozícii ani náčrt téz, ktorý by som vám mohol ukázať. Tú žiadosť som, pochopiteľne, dostal, ale nemáme ani náčrt.

/Poznámka Ivana Gašparoviča: "Keď nie je, ani čert nevezme!"/

Prosím vás, aby ste v tom skutočne nehládali nejaký zámer. Na stole fakticky nie je nič. Dúfame, že usilovnou prácou v júli a auguste sa k tomu textu dostaneme, pretože sa domnievam, že názory nie sú také protichodné, že by to vyžadovalo dlhé mesiace diskusií. Ale v tejto chvíli nie je na stole nič.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Pán predseda, vy ste prerokúvali náčrt ústavy, pracovnú ústavu, ktorú som vám dal v Brne? Zaoberali ste sa ňou?

Milan Uhde, predseda ČNR:

Dali sme ju k dispozícii členom komisie, ktorá pracuje pri predsedníctve. Je to komisia pre prípravu českej ústavy. V obmedzenom počte exemplárov ju dostali k dispozícii členovia tejto komisie.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Pýtam sa preto, či náhodou nie ste toho názoru, že niečo je z toho použiteľné aj pre vás a či môžeme počítať s tým, že by sme v budúcnosti mohli spolu vychádzať z niektorých ustanovení, ktoré tam sú, najmä pokiaľ ide o ustanovenia kom-

petenčné.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Pokiaľ niektorí členovia delegácie majú individuálne nejaké pripomienky, samozrejme, môžu ich predniesť a iste aj prednesú, ale oficiálna reakcia komisie nie je. Dokonca by som povedal, že jediná vec, v ktorej sa naše úvahy rozchádzali s vaším návrhom, je dvojkomorový parlament. Tam naša vládna komisia bola toho názoru, že i jednokomorový parlament je možnosť, ktorá by sa mala zvažovať. Domnievam sa, že to nebude vzdialené od vášho návrhu.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Ak dovoľíte, poviem svoj názor. Návrh som prečítal. Domnievam sa, že v českej ústave niektoré pasáže zrejme nebudú, o ktorých vy uvažujete, že ich dáte do ústavy. V českej ústave sa zrejme skôr objaví nejaký odkaz na zákon. Čo sa týka kompetencií, domnievam sa, že vaša ústava je stavaná ako úplná ústava a vzťah k inému štátnemu útvaru sa tam naznačuje iba čo sa týka právomoci Slovenskej národnej rady uzavierať zmluvy, schvaľovať zmluvy, odsúhlasovať spôsob spolupráce, vstup do určitých súštátí atď. Pokiaľ viem, v tézach českej ústavy sa neuvažuje o podobnej textácii. So širšími tézami sa bude vláda Českej republiky zaoberať túto stredu. Pýtali ste sa na kompetencie. Tam česká ústava asi nepôjde do takých detailov. V českej ústave zrejme nebude pasáž, ktorá sa týka hospodárstva. Nepovažujem za pravdepodobné, že by sa objavila v českej ústave.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

A pokiaľ ide o záverečné ustanovenia, ktoré tam sú?

/Poznámka Jiřího Vlacha, podpredsedu ČNR: "Nemám ten text so sebou."/

Ide skutočne len o to, či sme si názorovo veľmi vzdialení alebo či sme si v niečom blízki. Pokiaľ ide o platnosť ďalších zákonov, hovorí sa tam, že všetky ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy ostávajú v platnosti, pokiaľ neodporujú tejto ústave /to znamená našej/ alebo ak ich Slovenská národná rada nezmení zákonom. Je tam 2. odsek: "Výklad a používanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov musia byť v súlade s touto ústavou."

/Poznámka Jiřího Vlacha, podpredsedu ČNR: "Je pravdepodobné, že tvorcovia českej ústavy, respektíve skupina expertov, ktorá legislatívne dotvorí tie tézy, bude postupovať obdobným spôsobom."/

Myslel som si, že jednou z pomerne dôležitých otázok, ktoré by sme dnes možno mohli vyriešiť, je určitá kontinuita prijatia ústav, najmä pokiaľ ide o ich účinnosť. Mali by sme mať koordinované termíny, aj keď nie absolútne, ale aspoň približne.

Karel Ledvinka, podpredseda ČNR:

Myslím si, že pokiaľ sa týka prerokovania, vzhľadom na to, čo povedal predseda o tom, v akej situácii sme v Českej republike, za naše politické zoskupenie tu môžeme povedať jednoznačne, že to časovo nemožno úplne skoordinať, keďže ešte sami nevieme, aký to bude mať časový priebeh v Českej

republike. Napriek tomu sa domnievame, že pokiaľ bude pracovný program rozdielny v oboch republikách, mali by sme si vopred povedať, aká bude koordinácia toho, o čom ste hovorili. Pokiaľ by sa to neschválilo v rovnaký deň, nič nebráni tomu, aby to fungovalo ďalej, najmä ak je tam prechodné opatrenie. Podľa nášho názoru je to zhodné s tým, ako to tam máte vy. Súhlasím tiež s tým, že by sme si mali povedať, že v rovnaký deň.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Keď sme začali ústavami, podľa vášho názoru asi aké obdobie by bolo potrebné na prijatie ústav a na nadobudnutie ich účinnosti? Približne aký termín?

Jiří Valch, podpredseda ČNR:

Čo sa týka vyhlásenia účinnosti, ešte sa neuskutočnila debata medzi frakciami a názor ešte nie je vygenerovaný, ale čo sa týka prerokovania, tam sa môžeme baviť trochu technicky, lebo to závisí od toho, aké máme kapacity a na kedy je plánované plenárne zasadanie. Prvé ďalšie zasadnutie pléna, ktoré nás čaká, sa začne v utorok 25. augusta. Bude záležať na tom, kam do toho času dospejú oboje komisie, ktoré sa zaoberajú návrhom ústavy alebo návrhmi ústav. Od toho, či to bude návrh ústavy, alebo návrhy ústav, bude závisieť všetko, čo sa od toho odvinie. Podľa môjho názoru v týždni okolo 25. augusta by sa mohla Česká národná rada v pléne zoznámiť s textom. Hoci to nemáme v rokovacom poriadku, podobne ako v nemeckom Bundestagu by sa mohlo uskutočniť také niečo, ako je prvé čítanie. V utorok 25. augusta sa začne plenárne zasadnutie. Na základe toho,

či to bude otvorená všeobecná rozprava a potom pôjde tento závažný materiál opäť do klubov, prípadne do niektorých odborných výborov, by sa dal odhadnúť časový režim. Tak to odhadujem, ale je to improvizácia, pretože mám pred sebou diár a v ňom listujem. Ďalšie zasadnutie pléna nám vychádza na 22. septembra. Medzitým budú zasadať kluby a výbory. To je základná časová informácia.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Zdá sa, že u nás 1. októbra to nebude možné /ako to máte vy v návrhu/.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Len kvôli tomu, že by bolo lepšie a prijateľnejšie, keby časový odstup jedného od druhého bol veľmi krátky, nechcem povedať, že odrazu v jeden deň. U nás je stav zatiaľ taký, že zajtra bude zasadať vláda. Vláda by mala s konečnou platnosťou prerokovať ústavný návrh. Naposledy sme ho upravili v piatok v noci v Trenčianskych Tepliciach. Trochu sa to zmenilo oproti tomu, čo som vám dal, ale sú to také zmeny, že sa už v podstate nič nemení. Takže to sa prerokuje zajtra a v stredu bude zasadnutie predsedníctva Slovenskej národnej rady. Tam by sme mali ústavu už prijať, rozdeliť do klubov, do výborov. Uvažujeme o tom, že by sme približne koncom augusta na schôdzi Slovenskej národnej rady ústavu prerokovali. Či to pôjde ľahko, alebo nie, neviem, ale si myslím, že veľký problém by s ústavou nemal byť. Ústava by mala byť prijateľná pre všetky politické strany, ktoré sú zastúpené v parlamente.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Pán predsedá, vy ste už tento návrh aspoň v politických kluboch SNR prerokúvali?

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Nie."/

Teda nie, čakáte na vládu.

Milan Uhde, predsedá ČNR:

To bola práve podstata upozornenia, že dostávame pracovný návrh, ktorý neprešiel vôbec žiadnymi sitami.

Ivan Gašparovič, predsedá SNR:

Vláda už prerokúvala pred týždňom, ale ešte mala nejaké výhrady. Zajtra by mala rozhodnúť a v stredu by mal prísť návrh na prerokovanie v kluboch a výboroch.

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Ako vôbec najbližšie možný termín na prerokovanie ústavy prichádza do úvahy tretí septembrový týždeň za predpokladu, že to pôjde dobre.

Augustín Marián Húska, podpredseda SNR:

Ak si spomínate, v stanoviskách z českej strany sa hovorilo, že dokonca predpokladajú ústavu prijať prv, než bude prijatá slovenská ústava.

/Poznámka Jana Kasala, podpredsedu ČNR: "To nebolo stanovisko českých politických strán."/

Milan Uhde, predsedá ČNR:

To bol individuálny postreh jedného z poslancov, ktorý

cítil, že by to tak mohlo byť, ale nikdy sme sa s takým stanoviskom nereprezentovali.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Ako som povedal na začiatku, vychádzal som z predpokladu, že ústavu budete mať aspoň v pracovnom stave a že by už bolo možné dohodnúť konkrétnejšie termíny.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Nie. Podľa postupu, o ktorom sa tu hovorilo, predpokladáme, že od 31. by sa celý týždeň tomu venovala naša poslanecká komisia spolu s vládnuou komisiou a že by sa uzavreli rokovania politických klubov. To by sme považovali za veľký úspech. Myslím, že to je reálne. Ak sa budú ponáhľať a budú robiť v nedeľu a v noci, bolo by to možné. Potom zostáva nám presne 14 dní na to, aby sme to prerokovali v politických kluboch a výboroch a mohli s tým v septembri predstúpiť.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Dobre. Potom by sme k ústavám nemuseli hovoriť. Myslel som tak, že toto by sme boli približne dohodli a že potom by sme mohli dohodnúť tézy záverečných ustanovení ústav, kde by sme mohli hovoriť o zákonoch, ktoré by zostali v platnosti na území republík aj po vyhlásení ústav, keby došlo k ďalšiemu legislatívnemu vysporiadaní. Tam som mal na mysli základné zákony, ako je trestný zákon, trestný poriadok, Občiansky zákonník, Zákonník práce, Listina základných ľudských práv, ktoré by boli v záverečných ustanoveniach ústavy. Myslel som si, že to by sme dnes mohli dohodnúť. Ale zrejme potom k tomu

nemusíme hovoriť. Azda si môžeme povedať, či tak, ako som to teraz povedal, si predstavujete, že by ste mohli dať do záverečných ustanovení.

/Poznámka Milana Gašparoviča, predsedu ČNR: "To zodpovedá vašej XIII. hlave."/

Áno. Trochu sa to zmenilo, ale to sú len detaily.

Karel L e d v i n k a , podpredseda ČNR:

Tam by eventuálne mohlo prísť k tomu, že by to bolo časovo obmedzené politickou dohodou národných rád.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Áno, dohodou. Bude záležať na našej dohode. Nevieť, páni podpredsedovia, či chcete niečo k tomu povedať alebo keby páni kolegovia k tomu ešte niečo povedali, ak majú.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Myslím, že vzhľadom na to, že len rozpracúvajú ústavu, v tejto chvíli nemôže prísť k porovnávaniu. Je zaujímavé to, čo hovoríte - že by ste mohli po 31. začať spracúvať konkrétny text. Prosili by sme vás, či nám to môžete poskytnúť, samozrejme, ako pracovný materiál. Podobne ako my sme vám poskytli náš návrh v pracovnej verzii, to znamená ešte pred tým, než bude prechádzať sitom. Samozrejme, s tým, že by sme potom k tomu znovu vyvolali rokovanie.

Teraz by sme sa azda mohli dotknúť dohody medzi ODS a HZDS. Mali by sme si povedať, ako sa kto na túto dohodu díva z vašej i z našej strany. A potom by sme mali povedať, čo da-

lej. Samozrejme, ak budete súhlasiť. V tejto chvíli nejaké detaily okolo ústav neďoriešime, len sa budeme točiť dokola.

/Poznámka Milana Uhdeho: "Myslím, že toto je možné."/

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Jedine by ste nám mohli povedať, čo vám robilo ťažkosti, aby sme sa toho vyvarovali.

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Ešte len bude robiť problémy, ak sa to začne prerokúvať. Je to zatiaľ vládny návrh. Na tvorbe sa síce zúčastňovali zástupcovia rôznych politických strán, ale právnici sú jedna vec, no všetko budú musieť schváliť poslanci. A to môže byť niečo úplne iného.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Môžem sa opýtať na jednu vec? V príprave aké zastúpenie ste mali v komisii v SNR?

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Tam boli skôr odborníci. Tam sa nekládol dôraz na to, že by tam mali byť poslanci. Z našej strany /SNS/ tam nebol poslanec, ale právnik, odborník na štátne právo.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Nebol som síce v minulom funkčnom období poslancom Slovenskej národnej rady alebo Federálneho zhromaždenia, ale zúčastňoval som sa na koncipovaní tohto znenia ústavy. Vychádzalo sa pri ňom z niekoľkých ústav, ktoré sa na Slovensku v prie-

behu minulého funkčného obdobia poslancov urobili. Urobila sa z toho jedna ústava. Vlni bolo k ústavám, ktoré sa prerokovali, okolo 1500 pripomienok. Čiže sa zobralo týchto 1500 pripomienok a podľa nich sa teraz robila táto ústava. Tu by mali byť zapracované pripomienky z minulého funkčného obdobia Slovenskej národnej rady. Samozrejme, podstatná časť pripomienok nebola zapracovaná, pretože sa prijal princíp, že sa pôjde na novú ústavu, na tzv. čistú ústavu s tým, že sa zakotví nový princíp prezidenta republiky, že sa zakotví nový princíp kontrolného orgánu a že sa zakotví princíp Najvyššieho kontrolného úradu. V tomto došlo k určitej zmene. Na príprave ústavy sa zúčastňovali, ako hovoril pán podpredseda, okrem KDH a maďarskej strany všetci, ktorí sa zúčastňovali na príprave ústavy predtým. Zo strany KDH a maďarskej koalície sa zobrali len pripomienky.

Podľa mňa ústava by mala byť dobrá. Súhlasím s pánom podpredsedom, že niektoré veci sú tam dosť zoširoka. Vy budete vypúšťať najmä veci týkajúce sa hospodárskych otázok. Aj my sme mali predstavu, že by ústava mala byť ešte užšia s odkazom na niektoré zákony, ale nech sme robili tak, či onak, nijako nám to nevychádzalo. Vyčiarovali sme, prepisovali sme, ale často sme sa vrátili k pôvodným ustanoveniam. Robilo sa to veľmi ťažko. Pre nás boli najdôležitejšie kompetencie predsedníctva Slovenskej národnej rady. Rozhodli sme sa, že predsedníctvo Slovenskej národnej rady ďalej nebude, že bude len predseda a podpredsedovia. Kompetencie a práva sa prakticky rozdelia do funkcie prezidenta republiky. Robili sme to z toho titulu, aby predsedníctvo Slovenskej národnej rady nemohlo vydávať zákonné opatrenia, ktorými by mohlo nabúrať niektorý

systém alebo mohlo by záporne reagovať na niektoré veci v čase, keď nezasadá plénum, keď nie je schôdza, ako sa to stalo v minulom roku, keď predsedníctvo odvolalo premiéra. Teraz sa to prispôsobuje anglickému parlamentnému typu.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Poslanci nebudú žiadať obnovenie predsedníctva? Predpokladáte, že v tom bude súhlas?

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Myslím, že áno.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Azda narazíme v tom, že predpokladáme kontinuálne zasadnutie po celé volebné obdobie. Doteraz to bolo rozdelené na jarne a jesenné zasadnutie a medzi nimi boli prázdniny a vtedy vlastne fungovalo predsedníctvo. Teraz predpokladáme, že by malo byť kontinuálne zasadnutie. To znamená, že predsedníctvo by sa takto v žiadnom prípade nedostalo k tomu, že by malo právomoci vydávať zákonné opatrenia, a tým vlastne stráca svoje opodstatnenie. Doteraz plnilo vlastne úlohu kolektívnej hlavy štátu. Teraz to nahrádza prezident.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Ak dobre rozumiem, nebola žiadna konkrétna poslanecká pracovná skupina, ktorá by sa ústavou zaoberala. Je to na podklade materiálov, ktoré ste pán predseda uviedli - je to dielo expertov, ktorí predložili výsledok svojej práce vláde.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Áno."/

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Niektorí boli poslanci, niektorí neboli.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Za poslanecké kluby tam boli SDĽ a HZDS. SNS mala svojho zástupcu, ale nebol to poslanec, bol to expert. Zúčastňovali sa na tom experti z Právnickej fakulty, z Ústavu štátu a práva. Pokiaľ išlo o niektoré špecifické otázky, o Kontrolný úrad, boli tam zástupcovia kontroly a ministerstva vnútra. Tí pripravovali state a hlavy týkajúce sa týchto orgánov. Samozrejme, pokiaľ ide o Ústavný súd a prokuratúru, mali sme určité expertízy z týchto orgánov. Inak pokiaľ ide o prokuratúru, bola otázka, či ju nechať, alebo nenechať v ústave. Niektorí tvrdia, že tým, že som tam niekedy bol, svojou prítomnosťou som ovplyvňoval, aby tam prokuratúra zostala, ale nie je to tak. Pokiaľ ide o prokuratúru, vychádzal som z toho, že skutočne to nie je orgán, ktorý by bol podľa sovietskeho vzoru zapracovaný, lebo sovietsky typ prokuratúry je vlastne typom francúzskej prokuratúry. Samozrejme, odobrený socialistickými a komunistickými nuansami, že to bol jediný strážca zákonnosti. To sme jednoznačne vypustili. Prokuratúra je tam postavená ako dozor nad výkonom šetrenia. Pokiaľ som sa vo svojej bývalej funkcii stretával s expertami na trestné právo a prokuratúru, v zahraničí to akceptovali a povedali, že je to rozumné. Samozrejme, s tým, že budeme predpokladať, že pokiaľ bude vyšetrovať, nemal by byť závislý na žiadnom orgáne. Pokiaľ ide o dozor, všeobecný dozor sa skrátil, vychádza sa z občianskeho zákona, kde prevzal správny súd, obchodný súd niektoré právomoci na seba s tým, že prokurátor bude vstupovať do konania a bude

môcť podávať návrhy. Pretože sa prijala Listina, môže v niektorých veciach prísť k takej situácii, že nebude možná náprava, najmä pokiaľ ide o otázky správneho konania. Napríklad zastupiteľský orgán /mestský alebo obecný/ v nejakej veci rozhodne na požiadavku občana, občanovi vyhovie, ale rozhodol protizákonne, toto sa stáva právoplatným a nemá to kto napraviť. Uvediem príklad: Chcem kúpiť od neho nejaký pozemok. Nechá sa to, obecný úrad to nemôže dať z určitých dôvodov, ale dá mi to za určitý úplatok /teraz nebudem hovoriť o trestnej činnosti/. On mi to dá - ja mám svoj pozemok aj on je spokojný a nie je možné proti tomu sa odvolať. Proste neexistuje ochranný prostriedok. Nemá ho kto podať - ja ho nepodám, lebo som spokojný a on ho tiež nepodá, lebo je takisto spokojný. Do týchto nesporových konaní by mal prokurátor vstúpiť. Preto sme nechali prokurátorovi právomoc zúčastniť sa na niektorých veciach správneho občianskeho konania.

Tolko pokiaľ ide o prokuratúru. Pokiaľ ide o nový inštitút, ktorý naše ústavy poznajú, ale realizovali až teraz, je to Ústavný súd. Pokiaľ sa bude rešpektovať federálna ústava, je otázka, aké právomoci bude mať Ústavný súd vo vzťahu k otázkam, ktoré by inak mal riešiť Federálny ústavný súd. Podľa týchto dohôd zrejme prichádza do úvahy aj zrušenie Ústavného súdu, zrušenie Generálnej prokuratúry a zrušenie Najvyššieho súdu. Tam azda by bola ešte nejaká sporná otázka, či to bude také jednoznačné, alebo nie.

Mali sme problémy, pokiaľ ide o zapracovanie kontroly - komu kontrolu dať, či ju nechať v takej forme, ako bola teraz, teda pri vláde robiť ministerstvo. Bol aj taký názor urobiť kontrolu pri predsedníctve vlády. Myslím, že to je to isté

ako teraz. Potom sa to urobilo tak, že by to bol samostatný orgán, ale neviem, ako sa to bude prepracúvať, pokiaľ pôjde o zodpovednosť. V tom ešte nemáme celkom jasno. Nevieť, ako uvažujete vy.

/Poznámka Jana Kasala, podpredsedu ČNR: "My máme Ministerstvo štátnej kontroly a Najvyšší kontrolný úrad."/

To viem, ale neviem, ako to chcete dať do novej ústavy.

/Poznámka Jana Kasala, podpredsedu ČNR: "Myslím, že väčšina politických strán bude chcieť, aby Najvyšší kontrolný úrad bol mimo vlády."/

Zhrnul som trochu problémy, ktoré sme mali pri príprave ústavy. Inak sme problémy veľmi nemali. Pokiaľ ide o vyhlasovanie referenda, tam sme váhali, či to bude robiť parlament, vláda alebo prezident. Boli tam určité časové limity. Viac problémov ani nebolo.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Skôr boli problémy formulačného charakteru. Nevylučujeme však, že terajšie zoskupenie hlavných opozičných poslaneckých klubov môže mať iný názor v priebehu prerokovania v kluboch a vo výboroch.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

S pánom predsedom sme sa v Brne informovali o tom, ako to vyzerá v národných radách. Ja som svojich podpredsedov aj predsedníctvo o tom informoval. Situácia v Slovenskej národnej rade je taká, že aj keď nemáme vytvorenú politickú koalíciu, ale po určitých dohodách, najmä s SNS a SDĽ, naše názorové rozdiely nie sú veľké a parlament je schopný prijať návrhy, ktoré z tých

to troch strán vzídu. Taká istá situácia je aj pokiaľ ide o federálny parlament, čo sa týka poslancov zvolených na Slovensku. Sme si vedomí, že na vašej strane je to politicky trochu ťažšie. Aspoň máme taký názor, pokiaľ to sledujeme. V budúcnosti pri presadzovaní niektorých vecí, najmä pokiaľ ide o zákon, ktorý už federálna vláda mala pripravovať na rozdelenie federácie, tam zrejme bude musieť dôjsť k určitej kontinuite. Budeme sa musieť stretnúť a na niektorých veciach sa dohodnúť. Lebo môže sa stať, že nastane situácia, že nepresadíme niektoré naše zábery, ktoré by vyplývali z politických dohôd, na ktorých by sme sa mali teraz dohodnúť. Neviem, aký je váš názor. Pokiaľ sme my hodnotili situáciu, vychádzali sme z toho, že súčinnosť by mala byť jednoznačná a dosť úprimná a otvorená, aby sme sa navzájom upozornili na úskalía, ktoré nás čakajú či už z našej alebo z vašej strany. Pri každom návrhu do absolútnej opozície pôjde KDH a Együttélés. Sem-tam to môžeme čakať ešte od sociálnych demokratov, ale v niektorých otázkach sa s nimi tiež bude možné dohodnúť.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Z našej strany prechádzame nenápadne k tomu, k čomu ste vyzývali, aby sme hovorili o politických dohodách medzi ODS a HZDS z 23. a 24. júla. Už som vám hovoril o situácii v Českej národnej rade. Keď máme plénum ostro rozdelené na dva tábory, je 105 poslancov vládnej koalície a je 95 poslancov strán, ktoré do vládnej koalície nevstúpili a nazývajú sa opozičnými stranami. Keď sa to premieta do zloženia jednotlivých snemovní Federálneho zhromaždenia a chceme zvážiť možnosti realizovať niektoré podstatné politické dohody vo Federálnom zhromaždení, ak sú moje informácie správne, tak v českej časti

Snemovne národov je 43 poslancov vládnej koalície, pričom chýbajú 2 alebo 3 hlasy do trojpäťtinovej väčšiny potrebnej na schválenie ústavného zákona.

Keď som sa toho už dotkol, rád by som povedal /moji kolegovia ma iste doplnia/, že my situáciu vidíme tak, že opozícia zatiaľ /pretože sú tam i novo sa objavujúce strany, ktoré v parlamente nikdy neboli zastúpené/ nie je tak nesmierne silne zomknutá. Teda nie je pravda to, čo z opozičného tábora zdôrazňujú ako veľkú prekážku prijatia ústavy. My sme v parlamente zriadili komisiu pre prípravu ústavy. V tejto komisii máme pomerne zastúpenie, to znamená, že sú tam 4 zástupcovia ODS, 2 zástupcovia Komunistickej strany Čiech a Moravy a a všetky ostatné strany majú po 1 zástupcovi. Takže je to 13-členné, respektíve spolu s náhradníkmi 26-členné zhromaždenie, v ktorom sa odzrkadľujú všetky názory. Prvých 12 téz, ktoré sme v tej komisii prerokovali, bolo schválených. Najnapätiejšie hlasovanie bolo pri jednej z téz - bol to model spolkového štátu. Išlo o to, či Česká republika má byť spolkovým štátom. Je to pokúšenie, ktoré niektoré opozičné strany veľmi silne vábí. Hlasovanie dopadlo tak, že 9 boli za, 2 proti, pri jednej neprítomnosti zástupcu strany a pri jednej abstencii. Nechcel by som to preceňovať, ale si myslím, že je to určitý signál, určitá nádej, že sa môžeme dohodnúť aj s tými stranami, ktoré nechcú s vládnuou koalíciou oficiálne spolupracovať. Teda aj s nimi môžeme dospieť k dohode, ale, samozrejme, nie je žiadna istota.

Ak dovoľíte, pokúsil by som sa stručne charakterizovať dohody medzi ODS a HZDS. Podľa mňa i k nim je potrebné zaujať stanovisko v súvislosti s tým, že sa na oboch stranách

/na slovenskej i na českej strane/ objavujú stále snahy vydávať za jediné ústavné riešenie našich spoločných problémov referendum a vlastne spochybňovať i rokovania ODS a HZDS, napríklad s poukazom na výsledky posledného prieskumu verejnej mienky, podľa ktorého 82, respektíve 84 % obyvateľstva je za zachovanie spoločného štátu. Nechcel by som to komentovať, len by som chcel čo najstručnejšie povedať, že som presvedčený /a myslím, že v tábore koaličných strán toto presvedčenie je možné takto definovať/, že politické dohody ODS a HZDS vychádzajú z naprosto realistického odhadu situácie, z naprosto vecného odhadu a využívajú všetky plochy, ktoré sú spoločné obidvom stranám - vládnucej slovenskej strane a českej koalícii.

Domnievame sa, že všetky ustanovenia dohôd vychádzajú z realistického predpokladu a sme pripravení konkrétne o jednotlivých bodoch, ktorých sa vyhlásenie dotklo, viesť nielen rozpravu, ale i dohodnúť sa na určitých konkrétnych opatreniach, ktoré by rozpracúvali politické dohody a doviedli by ich k realizácii. Možno ma kolegovia budú chcieť doplniť. Myslím, že až pôjdeme do konkrétností, iste by bolo treba veci doplniť.

Máme pre vás pripravené určité výzvy alebo návrhy. S pánom predsedom už sme hovorili v Brne o komisii poslancov, v ktorej je pomerne zastúpenie. Dáme to popoludní na program. Boli by sme radi, keby slovenská strana zvážila založenie podobnej komisie, paralelnej, analogickej komisie a umožnila, aby sa tieto dve komisie v určitej fáze tiež zišli, pretože pre nás je z určitých dôvodov /o pochopenie ktorých by som slovenských partnerov žiadal/ nesmierne dôležité, aby ako

ústavu, tak i výsledky spoločných rokovaní vlád i národných rád prijali za svoje nielen koalície strany, ale aby ani opozícia, a najmä tie opozičné strany, s ktorými by sme radi dospeli k určitej spolupráci, nemali pocit, že sa k nim dostávajú z vládneho stola hotové dokumenty, že sú stavané pred hotovú vec. Boli by sme radi, keby sa najmä opoziční poslanci, ktorí majú určité ilúzie a domnievajú sa, že možno dosiahnuť veci, ktoré objektívne dosiahnuť nemožno, na mieste presvedčili, ako situácia vyzerá. Domnievame sa, že by potom dali svojim politickým klubom určité informácie, ktoré by viedli k tomu, že by aj niektoré opozičné strany sa stavali k návrhom omnoho chápacejšie, než sa stavajú dnes /povedal by som, že častokrát z neznalosti a nielen z opozičnej vôle/. Toľko som chcel k tomuto poznamenať.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Myslím, že by sme sa mohli na to pozerieť tak, že vlastne hľadáme formy, ako ústavnou cestou uskutočniť tieto dohody. Je samozrejmé, že aj dohoda v podstate je snaha určitou extenzitou charakterizovať možnosť väčšej plochy pre ústavný postup s tým, že sa do toho zamontováajú aj Federálne zhromaždenie i národné rady. Myslím, že to možno zachovať s tým, že určité nuansy zdôrazňovania môžu byť medzi nami rozdielne, ale prijímame široko spektrálny postup. Teraz hovorím svoj názor. Možno my kladíme väčší dôraz na referendum, ktoré sme mali aj v programe a podobne, ale berieme na vedomie, že treba vytvoriť priestory pre paralelné a symetrické návrhy. Myslím, že je to možné.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Pán predseda správne nazval náš problém. My to máme horšie ako vy. Rád nazývam veci pravým menom. Zrejme v tomto potrebujeme od vás pomoc. My nemáme potrebné počty hlasov.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Vo Federálnom zhromaždení."/

Aj u nás.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Naša pomoc vám môže byť predovšetkým vo federálnom parlamente."/

Pomôžte nám i tým, že aj vy zriadite komisiu, ktorá by pracovala na oboch stranách. Nám by sa podarilo vďaka pomoci vašich zástupcov v komisii ovplyvniť našich koaličných partnerov, za čo by sme vám boli nesmierne vďační.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Pravda na pravdu. O vytvorení takejto komisie sme vôbec neuvažovali a ani zatiaľ neuvažujeme, pretože jednak z 1. hľadiska nie je nám potrebná, nemusíme ju mať a z 2. hľadiska aby to nevyzeralo tak, že ste nám niečo nadiktovali a my sme vám túto komisiu urobili. Ale tým som nechcel povedať, že o tom nebudeme uvažovať. Môžeme. Prijímam tento váš návrh. Nech sa k tomu vyjadria aj moji podpredsedovia. Môžeme to dať v stredu na rokovanie predsedníctva, aby sa k tomu vyjadrili naši oponenti v parlamente, či sú za to, aby sa takáto komisia vytvorila. Tým chcem povedať, že túto vašu /poznámka Karla Leďvinku, podpredsedu ČNR: "žiadost' o pomoc"/ žiadost' o pomoc neodmietame. Otvorene hovorím, že sme o tom neuvažovali, ale ani vám nehovoríme, že to neurobíme. V stredu na zasadnutí predsedníctva môžeme túto otázku otvoriť a môžeme o nej hovoriť.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Pán predseda, myslím, že to vyplynie z rozhovorov popo-
ludní, lebo my máme túto komisiu zapojenú do systému určitých
prác, ktoré predpokladáme a domnievam sa, že jej úloha vo
svetle výkladu sa ukáže ako omnoho vecnejšia a že trebárs
nájdete v tom nielen určité pochopenie, ale i zalúbenie, mož-
nosť preverovať určité procesy ešte skôr než prídu do pléna.
Viem, že u vás v pléne je to omnoho jednoznačnejšie, takže
tento postup nebudete pokladať za pracovne nevyhnutný. Ale
si myslím, že keď sa o tom poobede pobavíme, nebude to trebárs
len politické gesto a že sa tam nájdú i z vašej strany určité
pracovné výkony a úkony, ktoré komisia bude môcť dobre splniť.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Môžeme to brať aj tak, že to bude aj jeden z krokov,
ktorý by mal byť koordinačný a súbežný pri práci obidvoch
národných rád. Preto hovorím, že to vôbec neodkladáme do sto-
la, že táto otázka ostáva otvorená a budeme o nej rokovať.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Pokiaľ prideme k dôležitým a závažným dohodám, musíme
pre ne hľadať širšiu podporu. Z toho dôvodu je pre nás dôle-
žitá každá príležitosť, keď môžeme i ďalších poslancov vtiah-
nuť do problémov, zoznámiť ich so závažnosťou záležitosti a vy-
volať v nich dojem, že sú pri tom. Komisia je pre nás veľmi
dôležitá, aby sme boli schopní realizovať dohodu, ku ktorej
dospejeme.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Pán predseda,
páni podpredsedovia, dovoľte, aby som vás pozval na obed."/

/Obedňajšia prestávka. Po nej:/

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Ja som začínal, teraz nechám priestor pre vás.

Milan Uhde, predseda ČNR:

Pán predseda, nechcem povedať, že sme sa dohodovorili, ale predsa sme si pripravili nejaký námet, ktorý by som vám rád v tejto chvíli vo všeobecných rysoch predstavil a potom by sme sa mohli pustiť do konkrétností, ak by vás námet zaujímal.

Námet vychádza z komisie Českej národnej rady pre vyjednávanie. My sme ju nazvali vyjednávacía komisia, ktorú sme začali ustanovovať. Jej menovanie ešte nie je dokončené, ale jednotlivé poslanecké kluby už do nej predstavili svojich kandidátov. Komisia by mala mať pomerne zastúpenie všetkých poslaneckých klubov Českej národnej rady. To znamená, že by mala mať 4 členov z ODS, dvoch členov za Komunistickú stranu Čiech a Moravy a po jednom členovi zo všetkých ostatných poslaneckých klubov. To znamená, že komisia by bola 13-členná. My sme si predstavovali, že by táto komisia bola akýmsi orgánom, kam by opozícia nahliadla, ako rokovania prebiehajú, o čo v nich ide, aby sa presvedčila, že rokovania, ktoré sú dnes definované politickými dohodami ODS a HZDS, sú jedinou realistickou cestou a že všetky ostatné cesty sú už utopické, naivné, že nemajú s realitou mnoho spoločného.

Ďalej sme si predstavovali, že by sa ustanovili komisie, my sme ich nazvali minikomisiami, lebo si predstavujeme, že by ich zloženie bolo málopočetné, že by to neboli rozsiahle komisie. Tieto minikomisie by boli komisiami odborníkov a poslancov a venovali by sa zhruba štyrom oblastiam, o ktorých

je reč v dohodách ODS a HZDS zo dňa 23. júla. My sme si to tak predstavovali, že by tieto minikomisie boli zložené z expertov, odborníkov, ktorými by boli povedzme námestníci alebo vrchní riaditelia alebo riaditelia konkrétnych rezortov, konkrétnych ministerstiev ako experti. Vždy jeden z nich, nie zbor expertov. A jeden poslanec, ktorý by bol členom výboru pre príslušnú oblasť. Bol by to základný dvojčlenný kolektív, ktorý by sa dal rozširovať, ale jadro by bolo dvojčlenné. Minikomisie by sa venovali štyrom oblastiam uvedeným v 3. časti politických dohôd medzi ODS a HZDS. Bola by to 1. oblasť ekonomická, 2. oblasť občianska, 3. oblasť zahraničnopolitická a 4. oblasť obrany. Ak by sa vám zdalo, že je vhodné a uskutočniteľné hovoriť o týchto minikomisiách, samozrejme, v rámci štyroch oblastí by sme sa mohli dohodnúť na viacerých minikomisiách, lebo napríklad oblasť ekonomická určite zahŕňa viac než tému jednej minikomisie. Možno, že by tam boli tri minikomisie alebo možno aj viac. V oblasti občianskej by určite boli nevyhnutné dve minikomisie - jedna by zabezpečovala v maximálnej miere rovnosť postavenia občanov jednej republiky a druhá, ktorá by zabezpečovala riešenie otázok sociálnych vzťahov, pracovnoprávne otázky atď. Skrátka, počet minikomisií by bolo potom nevyhnutné dohovoriť na našom konkrétnom stretnutí v prípade, že by pre vás bola táto téma prijateľná.

V zásade by boli štyri oblasti, v ktorých by sa minikomisie pohybovali. A výsledky práce minikomisií by potom mohli v určitej fáze posúdiť vyjednávací komisia, v ktorej by boli poslanci zastúpení pomerne a ktorá by pre nás predstavovala akýsi miniparlament, lebo by tam sily boli zastúpené pomerne tak, ako je to v parlamente. Bola by to akási skúška, povedal t

som, že akýsi lakmusový papier, ktorý by sa do tej tekutiny ponoril a ukázalo by sa, ako na to tekutina reaguje.

Tolko ku konkrétnym témam obsiahnutým v politickej dohode medzi ODS a HZDS. My sme si predstavovali aj určitý časový plán, ktorý by sme vám radi predstavili, pretože teraz /rovnako ako u vás/ parlament nezasadá, nemá plánované žiadne zasadnutie a nezasadajú ani výbory, ktoré sa zídu až po 10. auguste. Povedali sme si, že v prípade, keď sa dohodneme na práci týchto minikomisií, mohli by sme v budúcnosti 14 dňoch povzbudiť expertov, to znamená pracovníkov jednotlivých rezortov, aby sa zišli a začali v týchto štyroch oblastiach určité prieskumné práce. Po 17. auguste by sme už do minikomisií menovali zástupcov jednotlivých príslušných výborov ČNR. Komisie by sa mohli zísť vo svojom oficiálnom zložení a mohli by dodať podnety pre vyjednávaciu komisiu, ktorá by podnety mohla spracovávať skôr, než by postúpili ďalej.

Máme snahu dohovoriť sa s vami na konkrétnych dátumoch, kedy by zasadli experti, minikomisie a vyjednávací komisia, aby to bolo reálne. Aby som nehovoril dlho, nerád by som to rozviedol do detailov, kým nepoznám váš vzťah k celej tej veci. S dovolením svojich kolegov by som prestal a prosím ich, aby ma doplnili, keby som bol na niečo zabudol alebo keby som bol niečo povedal inak, než bol zmysel našej prípravy. Potom by som požiadal vás, aby ste sa k tomu vyjadrili. Pýtam sa kolegov podpredsedov, či majú k tomu nejaký doplnok.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Zdôraznil by som len jednu vec, že výstupom z dnešného rokovania by bolo oslovenie vlád /obidvoch vlád z našej strany/,

aby vstúpili do rokovania v záujme toho, aby expertné skupiny vznikli a my by sme ich dodatočne doplnili poslancami.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Najprv by mali rokovať experti z exekutívy, ktorí by potom pravdepodobne predniesli základnú informáciu o doterajších výsledkoch rokovaní alebo ako sa zdajú zástupcom exekutívy z obidvoch strán možnosti vyriešenia príslušnej oblasti a potom následne by začali pracovať minikomisie.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Chcem ešte konkrétnejšie povedať jednu vetu: Už teraz by sa mali vyzvať experti, aby sa zišli v budúcich 14 dňoch. Zišli by sa experti na tému colná únia, ďalší experti na tému zóna voľného obchodu atď. K nim by sa potom pridali poslanci a vytvorili by sa minikomisie bez straty času. Minikomisie by dospeli ku konkrétnym podnetom, ako naplniť oblasť, ktorú dohoda pomenúva ako časť 3, písmená a/, b/, c/ a d/.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Chcel som mať k tomu otázku hneď na začiatku, ale myslím si, že páni podpredsedovia čiastočne odpovedali. Chcel som sa opýtať, prečo by komisie mali vytvárať národné rady, keď je to viac-menej vec exekutívy. Komisie by mali vytvoriť vlády!

/Poznámka Jana Kasala, podpredsedu ČNR: "Niektorí musia dať impulz."/

Ak som to dobre pochopil, my by sme mali len iniciovať vlády. Zo začiatku som myslel, že my by sme mali vytvoriť komisie a pribrať ta odborníkov z vlády.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Mali by sme povzbudiť vlády, aby menovali odborníkov, ktorí by začali pracovať. Domnievame sa, že potom v určitej fáze, povedzme po 17. auguste mohli pridať po jednom zástupcovi z jednotlivých poslaneckých výborov.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Potom poviem svoj názor."/

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Charakterizoval by som to tak, že je to možná štruktúra. Ide o to, aby čo najviac paralelne pracovala tá štruktúra, aby mohla využiť čas. Ak tomu dobre rozumiem, teraz sa prikláňame k takému postupu, že by sme globálnu vyjednávaciu komisiu vnímali skôr ako parlamentnú komisiu a minikomisie ako exekutívne komisie. Ak to takto vnímame, myslím, že to by sa dalo uniesť. Závery, ku ktorým prídu komisie, bolo by potrebné pripraviť z hľadiska českej i slovenskej minikomisie, pretože ak by sme čakali napríklad na konsenzus, možno by to bol v niektorých oblastiach obrovský problém. Možno že nie, ale pre každý prípad aby sme sa tomu vyhli, mali by sme pripraviť rámec, ktorý by potom odborne vyplnili, odoponovali, dohodli a s tým by sa potom predstúpilo pred vyjednávaciu a negociačnú komisiu. Ak by sa to takto chápalo, myslím, že by sme to vedeli riešiť.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Myslím, že v princípe tá myšlienka nie je na zahodenie a môžeme takto postupovať, ale azda by sme mohli najprv prejsť niektoré body dohody, aby sme komisie postavili na približne

rovnakú štartovaciu čiaru, lebo keby každý poveril niečím iným, ťažko sa budú stretávať.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Náš názor je, že pokiaľ by vám táto myšlienka nebola cudzia, mohli by sme čas využiť už dnes a vytypovať si okruh problémov, riešenie ktorých by sme zverili komisiám. Keď sa vrátíme večer do Prahy, mohli by sme vyzvať exekutívu, aby v tomto zmysle začala pracovať.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Ak dovolíte, vidím ešte jeden problém. Táto dohoda je dohoda medzi ODS a HZDS, je to odporúčanie pre parlamenty. Mali by sme si povedať, či túto dohodu medzi dvoma stranami berieme ako základ a budeme o nej ďalej rokovať, budeme sa oď nej odvíjať. To je prvá otázka, na ktorú by sme mali dnes odpovedať. Až potom môžeme komisiám povedať, čím sa majú zaoberať.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Ak dovolíte, povedal by som k tomu toto: Vytvoriť takéto komisie je skôr alebo neskôr potrebné. Čiže tu rozdiely v názoroch nemôžeme mať. Komisie sú skutočne potrebné, ale obávam sa, či ich vytvorením nenegujeme to, čo tu ešte stále je, a to federálne orgány. Ako dobre viem, federálne orgány na tom pracujú tiež. Vláda ČSFR pripravuje návrh ústavného zákona o rozpustení republiky. Bolo by potrebné v rámci terajšej federálnej ústavy pozrieť sa na 2. hlavu a zmeniť ju, pretože tam sa hovorí o kompetenciách, a to nás v tomto štádiu musí vrcholne zaujímať, aby sme nešli proti ústave.

Ďalej si myslím, že by sme mohli hovoriť o ďalšej existencii federálnej vlády a kompetencie aj z existujúcich 5 ministerstiev prenášať na republiky, pretože nás to tiež nevyhnutne čaká. Vychádza to z programového vyhlásenia federálnej vlády. Čiže rozmyšľam teraz asi tak, či by sme do týchto komisií /môžete mi oponovať/ nemali zainteresovať aj tieto orgány, alebo nechať tieto komisie len naše, ale požadovať niečo podobné aj od federálnej vlády, lebo my budeme skutočne závislí od rozhodnutí federálnej vlády a federálneho parlamentu. Bez zmien kompetencií si ťažko poraďíme, keď budú stále platiť federálne zákony. To je len na začiatok moja úvaha. Samozrejme, komisie skôr či neskôr aj tak vytvoríme. Takže vytvoríme tie komisie, som za.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Vadilo by, keby jedna z komisií sa zaoberala orgánmi federálnej vlády?

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Že by sa vytvorila komisia len na kontrolu federálnej vlády? Nebolo by lepšie, keby sme zainteresovali federálne orgány a federálnu vládu niečím podobným, že by federálne parlamentné orgány si urobili to isté s výkonom, s federálnou vládou a že by tieto komisie /poviem to otvorene/ boli z našich ľudí, z našich poslancov a z našich zástupcov. Vo federálnej vláde jednoznačne sú naši zástupcovia.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "Možno dochádza k zmiešavaniu dvoch vecí."/

Nedochádza k zmiešavaniu, vôbec nie. Sledujem niť stále

platných federálnych zákonov, ktoré nemožno obísť /a ktoré, žiaľ, existujú/, kým nemáme ústavu.

Jiří Vlach, podpredseda ČNR:

To, čo hovorí pán predseda, je veľmi logické. Dávam na úvahu ešte jednu možnosť. Hovoríme o vytvorení minikomisií, v ktorých by boli zástupcovia exekutívy na republikovej úrovni. V týchto komisiách /my to za našu stranu považujeme za prospešné/ by postupne mali určitý štatút pozorovateľa v záujme čo najväčšej informovanosti zástupcovia parlamentu, príslušného odborného výboru /mám na mysli ČNR/. Nebolo by možné ponechať na zváženie týchto dvoch partnerov, teda námestníkov ministrov z republikovej úrovne, či oni pre nájdenie spôsobu riešenia si prizvú príslušného partnera z exekutívy z úrovne federácie?

Milan Uhdě, predseda ČNR:

Pripomenul by som, že časť 3 sa nazýva Náčrt zásad budúcej spolupráce dvoch samostatných štátov. Ak vychádzame z predstavy budúcej spolupráce dvoch samostatných štátov, myslím si, že skutočne iniciatíva a základ by mali byť v republikovej úrovni expertov a tí by sa mali opravdu spolu poradiť, či k tomu potrebujú experta z federálnej úrovne, ktorý by im povedal niečo, z čoho bude budúci stav vychádzať. Zdá sa mi /teraz improvizujem/, že zakladať federálnu komisiu je v nesúlade s tým, že ide o budúcu spoluprácu samostatných celkov.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Mal som na mysli nie komisie, ale jednu komisiu, ktorá by nám pomáhala preklenúť federálne normy, federálne zákony.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Ide o súlaď medzi týmto počínaním a jestvujúcim právnym stavom. To by bolo možné v rámci vyjednávacej komisie.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Ako? Že by boli federálni činitelia zainteresovaní na práci týchto jednotlivých komisií?"/

Nie, tak som to nemyslel. Trinásťčlenná vyjednávacia komisia by mala za úlohu okrem iného aj dať do súlaďu tieto kroky so súčasným právnym stavom.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Môžeme na to ísť odzadu a možno skôr prídeme k výsledku. Ako sa tu správne podotklo, republikové komisie by sa mali dohodnúť na tom, ako si to predstavujeme, že to bude vyzerat'. Potom budeme musieť zhodnotiť, kde sme a ako sa ta dostať. To už patrí federálu. Ale na tom, ako to má vyzerat', musia sa dohodnúť republiky. V okamžiku vytvárania modelu v budúcnosti nemôže dôjsť k žiadnemu rozporu, lebo je to vytváranie modelu. Aby sa model dostal do reality, na to musí prijať Federálne zhromaždenie nejaký zákon. Či už cez našich poslancov vo Federálnom zhromaždení, alebo iniciátorom budú národné raďy, to je už druhá vec. Myslím, že tento postup sa takýmto spôsobom nikde nedostane do rozporu. Totiž federálna komisia nemá čo hovoriť do toho, ako chceme usporiadať vzťahy medzi Českou republikou a Slovenskou republikou. Na tom sa musíme dohodnúť my. Ona sa môže postarať o to, aby sme sa ta dostali tak, že to bude v súlaďe s ústavou. Nevieľ, či takýto výklad hovoríme všetci.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Dohodnime sa najprv na komisiách. Som toho názoru, že s návrhom na vytvorenie komisií môžeme súhlasiť.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "Áno."

Poznámka Augustína Mariána Húsku, podpredsedu SNR: "Áno."

Je to otázka, ktorá nás tak či tak neminie. Dohodnime sa na vytvorení komisií s tým, že by sme ešte zvážili účasť federálnych inštitúcií, či už spočiatku, alebo neskôr, keď budeme hovoriť o ďalších krokoch. Povieť pravdu, že by to bolo oveľa ľahšie, keby sme mali ústavu a mali by sme tézy záverečných ustanovení ústavy. Potom by to s týmito komisiami bolo úplne jednoduché. Totiž v tézach záverečných ustanovení by bolo presne uvedené, čo ešte budeme z federálu rešpektovať a čo nie. Tak by komisie mali oveľa ľahšiu prácu a možno by už nebola potrebná následnosť federálnych orgánov.

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Asi sú veci, ktoré sú nesporné. Aspoň na tých by sme sa mali dohodnúť. Potom sú veci, ktoré treba prediskutovať v pléne.

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Prepáčte, zas sa vrátim k tomu, či platí dohoda medzi ODS a HZDS. /Viacere poznámky prítomných, že platí./ Potom máme čoho sa pridržovať a z toho do určitej miery vyplývajú aj záverečné ustanovenia, ktoré budú v ústavách. V takom okamihu expertné komisie sa začnú baviť o colnej únii, čo to predstavuje, čo to potrebuje, do akej širokej miery a potom bude federálna komisia, ktorá sa musí postarať o to, aby sme

sa ta dostali.

/Poznámka Milana Uhdeho, predsedu ČNR: "Tá upozorní na dnešný stav."/

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

To je jednoduché. Nevidím problém v tejto dohode.

Milan Uhde, predseda ČNR:

Pán podpredseda sa pýtal, či máme jednotný názor, že politické dohody medzi ODS a HZDS sú pre nás čímisi, z čoho vychádzame. Z našej strany je jednoznačná odpoveď, že áno, že to považujeme za veľmi realistické a schodné východisko.

Augustín Marián Húska, podpredseda SNR:

Chcel by som povedať, že budeme mať problémy, ak by sme minikomisie poverili jednotlivými problémami, povedzme minikomisiu pre colnú úniu, pre zónu voľného obchodu s tovarom a službami atď., lebo ony sa veľmi prekrývajú. Povedzme zóna voľného obchodu s tovarom a službami a zóna voľného pohybu výrobných faktorov /to znamená práce, peňazí a kapitálu/ sú vzájomne veľmi sa prekrývajúce skutočnosti. Skôr by som povedal, aby exekutívna komisia zvládla ekonomickú oblasť s tým, že v rámci dohody bude sa zaoberať problematikou colnej únie, únie voľného obchodu atď. A v oblasti občianskej zase jedna exekutívna komisia. Takisto riešiť oblasť zahraničia a obrany. Bol by som rád, keby sme to udržali, lebo to všetko je spojené s koordináciou, keby sme udržali ten rozsah komisií, ako je rámcová téma dohody.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Súhlasíme. Vy teda chcete povedať, že exekutíva musí určiť styčného dôstojníka.

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Tak som tomu rozumel, že by boli štyri oblasti. My sme hovorili o viacerých minikomisiách. My sme to mali zväzbené cez účasť poslancov z určitých výborov. Výsledky práce minikomisie by sa vždy prerokovali v parlamentnom výbore a tam by sa videlo, či je to v súlade, alebo nie. Záverečné práce, či to budú komisie exekutívy alebo poslanecké, budú sa týkať predsa len poslaneckých výborov. Garančné výbory by v podstate svojím spôsobom koordinovali a usmerňovali prácu aj expertných skupín.

Augustín Marián Húska, podpredseda SNR:

To už je trochu problém, či je to tak, či je to dosť pragmatické, lebo problém je jednoducho v tom - prečo majú parlamentné komisie vykonávať pragmatické definovanie podmienok, ktoré sú koniec-koncov výkonom exekutívy.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Určite som to takto nemyslel. Ešte raz to zopakujem: Vezmime si ekonomiku. Súhlasím s tým /keď to opomeniem/, že neviem, kto to bude, či minister hospodárstva alebo podpredseda českej a slovenskej vlády pre ekonomiku. Sú styčnými dôstojníkmi minikomisie a či vezmú k sebe experta pre menovú politiku z ministerstiev financií alebo pre colnú úniu /musia vziať z oboch ministerstiev/, to záleží na styčnom dôstoj-

níkovi. Súhlasíme s tým, že budú štyri základné komisie. Poveria sa v exekutive, pretože si myslím, že by to mali robiť obidvaja premiéri, oni by mali byť gestormi a my iba pozorovateľmi. Mali by sme dokázať z rokovaní to preniesť lakmusovým papierikom /ako povedal pán predseda/ cez komisie do parlamentov a obidvoch vlád.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Dobre. Takže poďme sa dohodnúť, skúsme definovať a určíme termíny. Povedali ste, že do 14 dní by sme mali ustanoviť minikomisie.

Jiří Vlček, podpredseda ČNR:

Domnievali sme sa, že by sme exekutívy mohli prakticky požiadať okamžite. Ak sa dnes dohodneme, tak zajtra. S tým, že exekutíva nebude 14 dní ustanovovať minikomisie, ale už v priebehu 14 dní sa uskutočnia prvé rokovania tak, aby sme okolo 10. augusta už mali výstupy, s ktorými bude možné oznámiť parlamentné frakcie alebo odborné výbory v parlamente. To bola naša myšlienka. Podľa nášho názoru by nebolo vhodné odďaľovanie a prehlbovanie určitej neistoty pre verejnosť. Teda nie 14 dní si dať na to, aby sa ustanovili komisie, ale do 14 dní by komisie mali prísť s výstupmi a so základnými informáciami, ako by bolo možné príslušné oblasti riešiť. Komisie by mali zajtra prostredníctvom premiérov vlád dostať impulzy.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Čiže tieto komisie budeme volať komisie expertov? Pome-

nujme ich!

Milan U h d e , predseda ČNR:

Exekutívne komisie.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Vládne komisie.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Expertné komisie vlády.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Odborné komisie vlády.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Komisie pre budúcu spoluprácu ČR a SR.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Komisie pre riešenie zásad budúcej spolupráce ČR a SR.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Odborné komisie pre vypracovanie zásad budúcej spolupráce Českej republiky a Slovenskej republiky.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Áno. Určíme aj zloženie komisií alebo len sa dohodneme, že to bude viesť odborník vlády a zloženie komisie si určí sám? Ide mi o to, aby som mal podrobnú referenciu pre premiéra.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Zdá sa mi, že by to mal určiť premiér. Nemali by sme mu diktovať, koho ta má poslať.

Milan Uhde, predseda ČNR:

Zloženie komisií určia obidvaja premiéri.

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Aby som tomu správne rozumel - každý určí komisie, ktoré budú spolupracovať.

/Poznámka Milana Uhdeho, predsedu ČNR: "Áno."/

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Ak by to bolo v tejto polohe, je nebezpečenstvo, že slovenská a česká strana si vytvorí iné komisie. Či nepovieme konkrétne?

Jiří Vlách, podpredseda ČNR:

Ide o odborné komisie vlád pre vypracovanie zásad budúcej spolupráce Českej republiky a Slovenskej republiky v základných 4 oblastiach. Mali by byť štyri oblasti s tým, že budeme musieť nechať na zváženie premiérovi plus ekonomickým ministrom, či ekonomickú oblasť /máte pravdu, že sa to tam značne prekrýva/ zvládne komisia 1 + 1, alebo 1 + 3. To budú musieť zvážiť.

Milan Uhde, predseda ČNR:

Ide o to, aby sme priamo neurčovali.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Čiže počet a zloženie komisií zostanú na dohode premiérov.

Pavel Tollner, podpredseda ČNR:

Chceme, aby v každej komisii bol jeden zástupca z radov poslancov.

Jiří Vlach, podpredseda ČNR:

Po ďalšom kroku, po 14 dňoch. Ale tu už to nemusí byť nevyhnutne symetrické, pretože odborná komisia vlády Českej republiky, ktorá bude spolupracovať, dôjde k určitým záverom pri rokovaní s obdobnou komisiou slovenskej strany a potom zrejme bude funkčné, aby poreferoval príslušný zástupca v príslušnom odbornom výbore Českej národnej rady. Vy môžete zvážiť, či by podobný model bol funkčný na vašej strane, alebo by to bola nadbytočná aktivita. Myslím, že tu už môže byť aj asymetričnosť. V ďalšom kroku zhrube po 10. auguste by sa mohli zúčastniť...

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: Ja mám poznámku, že 14. a 17. 8. Tak sa pôvodne hovorilo./

14. augusta je piatok a 10. augusta je pondelok.

Milan Uhde, predseda ČNR:

Vychádzal som z rytmu - 10. augusta pondelok a 17. augusta pondelok, ale prakticky to bude medzi 10. a 14. augustom.

/Poznámka Jiřího Vlacha, podpredsedu ČNR: "Teďa v týždni od 10. do 14. augusta."/

Karel Ledvinka, podpredseda ČNR:

14. augusta sa ukončia rokovania výborov. Pán predseda

má pravdu, tak sme hovorili, že 14. augusta musíme vedieť zloženie komisií.

Jiří Vlach, podpredseda ČNR:

Komisie musia rokovať už od zajtra do týždňa od 10. do 14. augusta.

Karel Ledvinka, podpredseda ČNR:

Ale bez našej účasti. Poslanci až po 14. auguste, to znamená 17. augusta, lebo 14. augusta je piatok.

Milan Uhdě, predseda ČNR:

Okolo 17. augusta by mali poslanci z jednotlivých odbor-
ných výborov dostať príležitosť pristúpiť.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Áno. Skôr to nebude možné.

Milan Uhdě, predseda ČNR:

Mohli by sme sa zjednotiť na tom, že to nie je povinné pre obidve strany. Českí poslanci zrejme budú mať záujem mať tam zastúpenie.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

My sa zrejme skôr ako ste povedali /10. augusta/ ta nedostaneme.

Milan Uhdě, predseda ČNR:

Bude to v týždni od 17. augusta. Komisie budú pracovať a bude záležať na tom, ako rýchle sa poslanci do práce zapoja.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Nechceme vás ovplyvňovať, to je vaša vec. U nás to príde do úvahy 17.-eho. Preto som si to zakrúžkoval, že by to vtedy bolo pre nás prijateľné, lebo vtedy prídu do výborov poslanci. Preto som hneď reagoval, že by to takto mohlo byť. Dobré, tak si to píšem.

Milan Uďe, predseda ČNR:

Čiže zhruba okolo 17. augusta a neskôršie pridajú sa k práci komisií poslanci z jednotlivých vecne príslušných výborov oboch národných rád. Pokiaľ sa pamätám, my sme vychádzali z toho, že to bude jeden poslanec z českej strany, aby sa komisia nerozrastala, aby v nej nebolo 15 - 20 ľudí. Naša predstava /ktorá nie je pre vás záväzná/ je taká, že by išiel jeden poslanec za vecne príslušný výbor.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Áno, súhlasím."/

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Ide o to, aby tam bola väzba na parlament, ako si ju kto zabezpečí.

Milan Uďe, predseda ČNR:

Len o to išlo, nie že by sa experti sami nevedeli v tej problematike orientovať.

Augustín Marián Húška, podpredseda SNR:

Budú vlastne 4 odborné komisie vlád - ekonomická, občian-

ska, zahraničnopolitická a obranná. Ony sa môžu vnútorne štrukturovať podľa prípadnej témy. Týmto zachovávame zrkadlový obraz vo väzbe na politické dohody a súčasne udržiavame tú možnosť, že za odbornými komisiami, ktoré budú exekutívne, prídu v podstate parlamentní zástupcovia. Ešte neviem, aká je vaša predstava - prídu do komisií pracovať, alebo budú tí, ktorí budú preberať výstupy od týchto komisií.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

U nich je predstava jednoznačná - majú 13-člennú centrálnu komisiu a navrhujú, aby sme si ju vytvorili aj my. A tieto komisie pre vypracovanie zásad budúcej spolupráce po skončení svojej práce alebo aj v priebehu práce budú dávať 13-člennej komisii ČNR informácie, ak centrálna komisia bude chcieť informácie.

Jiří Vlček, podpredseda ČNR:

To je jeden tok informácií. Druhá vec je, že v priebehu 14 dní by sa zišli expertné komisie vlád. Po 14 dňoch /aspoň na našej strane už v týždni po 10. auguste/ by príslušní zástupcovia exekutívy informovali o priebehu a záveroch rokovaní odborne príslušné výbory a v týždni po 17. auguste by mal možnosť pristúpiť nejaký zástupca parlamentu /zrejme z odborného výboru/ do príslušnej minikomisie. Tým by sa tam zachovala väzba na parlament. S tým, že zástupca parlamentu by v komisii v podstate zbieral informácie. Nezúčastnil by sa aktívne práce, ale mal by štatút pozorovateľa. Tak by sme to my videli pre našu stranu. Preto som hovoril o možnosti asymetrie, pre našu stranu vhodnej. Ešte mi chýba naša vzájomná dohoda o tom /pokiaľ po našej rozprave sa rozhodnete ustano-

viť obdobnú komisiu, ktorú ustanovujeme my, to znamená 13-člennú/, aký by mal byť orientačný dátum pre stretnutie týchto komisií. Alebo túto otázku by sme nechali otvorenú, naznačili si, že by to malo byť koncom augusta a dohodli by sme sa na tom, že sa to dá vyriešiť krátkou cestou telefonicky a stretnutie zvolať ad hoc. Vyhovoval by týždeň od 31., lebo vy skončíte s plénom a my tiež.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Na vašej i na našej strane bude musieť byť nejaká komisia, orgán alebo výbor, ktorý bude sumarizovať výsledky práce minikomisií.

/Poznámka K. Ledvinku, podpredseda ČNR: "Inak si to bude robiť vláda."/

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Dobre. A teraz sa spýtam: Stále hovoríme o vypracovaní zásad budúcej spolupráce. To znamená, že by to mali byť zásady, k výkonu ktorých dôjde až potom, keď povieme, že je tu samostatná Česká republika a samostatná Slovenská republika. Tak mi to z tohto vychádza. Alebo sa mýlim?

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Nemýlite sa, proste sme preskočili bod 1 politických dohôd, nechávame cudne stranou i bod 2 a prikročili sme k bodu 3 a hľadáme technické riešenie. To sme sa dohodli, ale teraz nás čaká krok do časti 2, aj keď už tu z oboch strán jednou vetou zaznelo, že akceptujeme obsah dohôd. Ale akým spôsobom sa budeme aktívne podieľať na realizácii časti 2, to je otázka, ktorá by mala prísť na rad.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Tretia časť predbieha. Pripravujeme budúcu spoluprácu. Myslím si, že ak nastolíme budúcu spoluprácu, toto už musíme mať pripravené teraz. To je nám jasné.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Áno, to je v poriadku, to sme sa dohodli. Samozrejme, to musíme doplniť. Len teraz ako ísť na legitimitu?

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Dopracovať ústavne námety, ktoré by dovolili vytvoriť širší priestor pre zákonnosť tohto postupu.

Karel L e d v i n k a , podpredseda ČNR:

Domnievam sa, že v tom čase už budeme musieť poznať /aj vy/ záverečné ustanovenia návrhu našej ústavy. Pokiaľ bude v intenciách toho, čo navrhujete vy, tým je mnoho vyriešené.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

To by vyžadovalo určitú súhru. Inak skutočne vidím problém v otázkach a postavení federálnych orgánov. Dnes nie sme v takej situácii, že by sme mohli povedať, že nerešpektujeme federálne orgány. To nemôžeme povedať. My budeme musieť mať ústavu hotovú a budeme musieť mať záverečné ustanovenia, alebo budeme musieť mať medzi sebou uzavretú dohodu, v ktorej budú jednoznačne uvedené všetky kompetencie republík. Totiž neviem si to inak predstaviť. Musíme urobiť kompetencie. Bez nich sa nepohneme.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Povedali ste, že musíme rešpektovať existenciu federálnych orgánov alebo musí existovať jasná dohoda.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Sú dva problémy, ktoré nám nemajú utiecť. Toto je obraz budúcej spolupráce, budúcej súčinnosti. Druhá záležitosť je, ako prejsť k tomuto budúcemu riešeniu. To je vlastne riešenie federálnych orgánov, pretože to je vlastne transformačné riešenie.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Pozrime sa znovu, ako je napísaná 2. časť.

/Poznámka Jiřího Vlacha, podpredsedu ČNR: "Tam sú naznačené dva varianty."/

Ak toto berieme za základ, zostávajú dve cesty - alebo ČNR a SNR budú iniciátormi federálneho zákona, alebo inou cestou budeme iniciovať, aby HZDS a ODS prostredníctvom svojich poslancov a členov federálnej vlády zabezpečili prípravu a schválenie takéhoto návrhu. Mali by sme sa dohodnúť, či použijeme cestu iniciovať prostredníctvom ČNR a SNR, alebo iniciovať prostredníctvom poslancov. Osobne si myslím, že schodnejšia cesta bude iniciovať priamo vo Federálnom zhromaždení, teda nie prostredníctvom národných rád.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Prikláňam sa k tomu, lebo všetky diskusie, ktoré boli na pôde národných vlád, by znovu museli byť na pôde Federálneho zhromaždenia. Máme skúsenosti s Chartou ľudských práv, kde národné rady boli iniciátormi a diskusie vo výboroch ČNR a

vo Federálnom zhromaždení boli núdné. Časový faktor hovorí pre tento variant.

Milan U h d e , predseda ČNR:

To znamená: iniciatíva Federálneho zhromaždenia, zákon o zániku federácie a vysporiadanie majetku. Predstavujete si, že by iniciatíva vzišla z národných rád? Nie, ale z poslancov Federálneho zhromaždenia alebo z federálnej vlády.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Tým by sme nevynechali tieto orgány z hry a zaručilo by to plne ústavný postup.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

S tým, že by sa národné rady vtiahli do tohto procesu prostredníctvom prerokovania federálnych zákonov. Koľkým výborom to prikážeme, to je vec predsedníctiev.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Aby sme teraz ostali v zákonnom rozhodovaní pokiaľ ide o štátoprávne usporiadanie. Čo nám vyplýva z toho, čo sme povedali? Vyplýva to, že pokiaľ nechceme vybočiť z ústavnosti, je jednoznačné, že by malo byť referendum. Ak požiada len jedna republika o referendum, to prakticky nemá význam. Na druhej strane aj podľa ústavy obidve republiky majú právo, aby si určili svoj ďalší štátoprávny vývoj. Ak sa dohodnú na suverenite obidvoch republík /každej osobitne/, tým podľa môjho názoru neporušia žiaden ústavný krok. Ústavnosť je daná

aj týmto. To znamená, že potom vychádzať z dohody, ktorá bude hovoriť o dvoch suverénnych štátoch s tým, ktoré kompetencie okamžite začnú realizovať. To znamená, že by sme sa museli dohodnúť na týchto veciach. To by nemuselo byť hneď. Teraz uvažujem dopredu, s čím by nás mohli napadnúť. Z českej strany vôbec neprichádza do úvahy referendum. My ho budeme musieť presadzovať, lebo ho máme v programe.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Naši poslanci KDÚ-ČSL hlasovali vo Federálnom zhromaždení za referendum, ale súčasný zákon nemá zmysel.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Áno, to som chcel povedať. Ak by na Slovensku malo byť referendum, museli by sme iniciovať našich poslancov, aby vo Federálnom zhromaždení zákon novelizovali.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Určite by tam mala byť jednoznačne zakotvená otázka nástupníctva obidvoch a musí to byť vo väzbe na zákon o delení majetku, vlastne na to, čo je v bode 2,

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

To je ale problém, ktorý presahuje rámec dnešného rokovania. To majú prerokovať politické reprezentácie.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Určite, samozrejme. Ak sa dnes dohodneme na komisiách a dáme si určité termíny, kedy si isté výsledky navzájom

povieme a budeme sa informovať, na dnešné naše stretnutie to bude stačiť. Predpokladal som, že si vyriešime aj ústavy, ale pokiaľ ústavy ešte nemáme, možno nám bude stačiť konsenzus pokiaľ ide o komisie, o ktorých sme hovorili, náplň komisií a stanovenie dátumov. Alebo pôjdeme dnes ďalej? Mali ste vy ešte inú predstavu?

Karel L e d v i n k a , podpredseda ČNR:

Nie, ale musíme hovoriť o variantoch riešenia zániku federácie. To sa nedá nič robiť. Pán podpredseda Prokeš povedal, že prostredníctvom svojich zástupcov vo federálnych orgánoch. To bude prvý bod. Môže nastať situácia, že sa to nepodarí. Preto musíme byť pripravení na to, že vytvoríme dohodu SNR a ČNR o postupnom prevzatí kompetencií. Na to ale musia nadviazať záverečné ustanovenia v ústavách. Bez toho to nemôžeme urobiť. Potom by sme museli v každom prípade uzavrieť dohodu o tom, že teoreticky od rovnakého dňa bude platiť účinnosť oboch ústav. To je všetko to, o čom sme hovorili v úvode. To by sme si mali povedať ako zásadu. A tretie je to, čo by bolo presne ústavné, to znamená hľadať ďalšie varianty, keby sa to nepodarilo. A súhlasím s tým, že zatiaľ by sme nemuseli hovoriť o tých, ktoré sa nepodaria.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Sú tu napísané dva varianty, ale mali by sme ísť na druhý variant, že by zákon obsahoval niekoľko variantov a všetky by považoval za ústavné. Jedným z variantov by bolo referendum. V tomto okamžiku je zbytočné viazať si ruky. SNS tak ako HZDS vo svojom predvolebnom programe mala, že sa v konečnom dôsledku uskutoční referendum. To nijako nevylučuje možnosť,

aby Česká republika rozhodla iným spôsobom ako referendum. Potom je ale otázka - keď sa rozhodne Česká republika iným ústavným spôsobom, ktorý bude zaručený v tomto zákone, či bude mať zmysel referendum na Slovensku. Ale pokiaľ bude toto rozhodnutie na našej strane na základe toho, čo sme povedali pred voľbami, na Slovensku referendum musí byť. Nevidím dôvod, prečo by nemohlo dôjsť k situácii, keď sa česká strana môže na tento problém dívať inak ako slovenská strana a pritom obidva pohľady by boli ústavné. Dôjde k určitej kombinácii. My sme viazaní predvolebnými sľubmi.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Predvolebné sľuby sa musia dodržať. Na druhej strane je faktom, že v rozhovoroch s delegáciou pána Klauza sme rozobrali problémy štyroch možných variantov. Vychádzali sme z logiky, že ak je sebaurčovacie právo legitímne právo, tak vlastne činnosť národných rád je tiež legitímna činnosť. Teda vychádzajúc z takej logiky sa prišlo k 4 variantom riešenia. Čiže ak im dáme ústavný priechoď vo forme ústavného zákona, tak sme si vlastne vytvorili možnosť podľa stavu a podmienok využiť najoptimálnejší variant. Alebo dokonca využiť variant 2 s tým, že jedna republika použije prvý a druhá republika použije druhý variant a stále vykrývajú priestor ústavného pohybu.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Na tom by sme sa azda mohli dohodnúť, hej?

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

To znamená preferovať druhý variant. Je tu niekoľko va-

riantov zániku a všetky by boli ústavné.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Teda keď sa použije z nich hociktorý, je to ústavná cesta. Vezmime si jednotlivé varianty: Jednostranný akt jednej republiky - je to právo národa na sebaurčenie, to sa nedá poprieť. Referendum je jeden zo spôsobov, ako to deklarovať. Obojstranná dohoda národných rád - myslím si, že je to plne legitímne, z našej strany sme viazaní sľubom, tam by vznikol problém, ale nevidím dôvod, prečo by sa to nemohlo zakotviť ako ústavný zákon. Ďalší variant je, že by federáciu rozpustilo Federálne zhromaždenie. To je plne v jeho právomoci. To by bolo asi najlegitímnejšie.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Ak hovoríme o referende, máme na mysli iný zákon než terazší.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

My hovoríme o inštitúte referenda, nehovoríme o zákone o referende. Je to jednoznačné, lebo zákon je šitý tak, aby sa nedal použiť.

Milan U h ě l , predseda ČNR:

Je tu ešte odsek, ktorý sústavne pripútava moju pozornosť: "Obidve strany prispejú k tomu, aby v obidvoch národných radách bolo dokončené prerokúvanie ústav /to je jasné/ a aby národné rady a vlády začali okamžite pripravovať zmluvy medzi ČR a SR o vzájomných vzťahoch v tých oblastiach, v

ktorých spoločné či koordinované riešenie je v záujme oboch republík."

/Poznámka Augustína Mariána Húsku, podpredsedu SNR: "To sú tieto štyri oblasti."

Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "To sú tie kompetencie."/

Tým sa zmluva napĺňa.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Tým by sme mali vybavenú aj 2. časť. Niekedy zo zadu sa ide rýchlejšie ako spredu.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Teda dohodli sme sa tak, že prostredníctvom federálneho orgánu ideme iniciovať zákon o spôsobe zániku federácie. Pokiaľ som informovaný, federálna vláda má zákon už takmer hotový.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Nesmie sa zabudnúť na to, že súčasne musí byť novelizovaný zákon o referende.

/Poznámka Augustína Mariána Húsku, podpredsedu SNR: "Potom by bol kolízny stav."/

Nemusí byť, pretože môže dôjsť k tomu, že zákon bude zrušený, republiky si prijmú svoje zákony o referende a federál musí prijať zákon o delení majetku.

/Poznámka Jana Kasala, podpredsedu ČNR: "To musí byť bez ohľadu na to, ako to bude."/

Milan U h ě e , predseda ČNR:

Federálna vláda už na tom pracuje.

Ivan G a š p a r o v i ě , predseda SNR:

Pokiaľ viem, už je to dosť ďaleko. Niektorí povedali, že do dvoch týždňov to chcú mať hotové.

Milan U h ě e , predseda ČNR:

Naša podpora je politická. My ako národné rady nemusíme v tomto smere nič iniciovať.

Ivan G a š p a r o v i ě , predseda SNR:

Nie. Nech si to urobí federál. Je lepšie, keď si to urobí federál.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Situáciu by sme mohli skomplikovať tým, že by sme chceli iniciovať vlastný zákon.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Naši poslanci /jedni aj druhí/ musia ustrážiť, aby v zákone o zániku federácie sa jednoznačne deklarovalo nástupníctvo oboch novovzniknutých štátov. Vyhne sa tým zbytočným treniciam a nedorozumeniam.

/Poznámka K. Leďvínku, podpredsedu ČNR: "To je jednoznačné."/

To je tiež v rámci politickej dohody.

Karel L e ě v i n k a , podpredseda ČNR:

Eventuálna poslanecká iniciatíva národných rád by pri-

chádzala do úvahy, keby cez poslancov vo Federálnom zhromaždení to bolo nepriečočné.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "To je jasné."/

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Potom ale prichádza do úvahy dohoda národných rád, a nie iniciovať cez Federálne zhromaždenie. Len konštatujem, že ak by zákon vo Federálnom zhromaždení nebol priečočný z iniciatívy Federálneho zhromaždenia, nemalo by zmysel, aby to iniciovali národné rady.

/Poznámka Augustína Mariána Húsku, podpredsedu SNR: "Potom nastupuje 2. variant."/

Presne tak. Dohoda národných rád a vôbec vyhlásenie suverenity, samostatnosti oboch republík vychádza z ústavy. To nie je protiústavné. Národné rady v rámci dohody môžu určiť existenciu dvoch štátov.

Gabriel D z u r e k , vedúci Kancelárie SNR:

Vážení páni predsedovia a podpredsedovia,

svedomite si zaznamenávame to, o čom sa dohadujete. Do-
voľte mi krátku poznámku k časti 2, ktorá sa vzťahuje na za-
bezpečenie legitimacy procesu zániku česko-slovenskej fede-
rácie. Cncel by som upriamiť vašu pozornosť na dve veci. Ne-
malo by sa to udiat obyčajným zákonom, ale ústavným zákonom,
pretože ústavný zákon o referende predpokladá rozdelenie štá-
tu. Teda pokiaľ máme na mysli referendum, je to ústavný zá-
kon. A aj tu, i keď sa zrejme nedopatrením uvádza, že zákon
o spôsobe zániku by mal mať tieto dva varianty, by sa patrilo,

ak sa prikláňame k ústavnosti, aby to bol tiež ústavný zákon. A či sa vy prikláňate k 1., alebo k 2. variantu, samozrejme, tiež ústavným zákonom. Tolko, pán predseda.

Karel Ledvinka, podpredseda ČNR:

Už sme dokonca povedali počty poslancov vo Federálnom zhromaždení, aby sme docielili ústavnosť.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "Ale je dobré mať to na pamäti."/

Augustín Marián Húška, podpredseda SNR:

Bolo by to presnejšie, keby v dohode bolo implikované, že ide o ústavný zákon, ale z logiky, že chceme ísť ústavnou cestou, vyplýva, že zákon musí byť ústavným zákonom.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Dobre, tak urobme nejaký záver.

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Záver k 2. časti by mohol byť, že odporúčame, aby sa vybral variant 2. Bolo by niekoľko variantov uvedených v ústavnom zákone Federálneho zhromaždenia. Dajme si to explicitne ústavný zákon, aby nedošlo k nejakej konfúzii. S tým, že očakávame od federálnych orgánov /Federálneho zhromaždenia a vlády/, že pripravia takýto návrh.

Karel Ledvinka, podpredseda ČNR:

Odporúčam, aby sme to napísali, že SNR a ČNR sú pripravené uzavrieť dohodu medzi SNR a ČNR, pričom by som nenapísal

o čom. Myslím si, že to budeme musieť v každom prípade urobiť kvôli ústavám.

Gabriel D z u r e k , vedúci Kancelárie SNR:

To by bolo v ústavnom zákone. Tieto štyri varianty by boli v ústavnom zákone.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Sú to štyri cesty - deklarácia o zániku, obojstranná dohoda národných rád, referendum a jednostranný akt jednej z republík, keď to vo Federálnom zhromaždení neprejde.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

To je vlastne hľadanie priechodnosti a vytvorenie podmienok pre ústavnosť.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Keď to vo Federálnom zhromaždení prejde, bude záležať na tom, čo bude v zákone. Môžeme si myslieť, že "ČNR a SNR sú pripravené uzavrieť dohodu", ale nemôžeme to konštatovať, aby sme poslancom Federálneho zhromaždenia nedávali najavo, že nezáleží na tom, či na tom budú pracovať, alebo nie, lebo aj tak si to nejako urobíme. Aj keď je jasné a vieme, o čom je reč, ale z toho dôvodu v závere dnešného nášho rokovania by nemala byť veta o dohode.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Je to veľmi jednoduché. V časti 2 v 3. odseku sa uvádza: "V prípade nepriechodnosti tohto riešenia sa obe strany zavä-

zujú urobiť maximum na udržanie kontroly nad procesom rozpadu federácie, zabezpečiť jeho pokojný, kultúrny, nechao-tický priebeh." To sa dá len dohodou medzi ČNR a SNR. Iným spôsobom sa to nedá. Je to skryté v tomto odseku.

Milan U h ě , predseda ČNR:

Dohodu národných rád nemôžeme pripravovať, pokiaľ nie je známy výsledok rokovania vo Federálnom zhromaždení. Žia-den predstih tu nemá zmysel.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Na dohodu sa chystáme tým, že perfektne spracujeme časť 3. Je možné /nemám to prediskutované s kolegami/, že by bolo užitočné, aby už v tejto fáze komisia pre prípravu Ústavy Českej republiky diskutovala so slovenskými partnermi záležitosti záverečných a prechodných opatrení? Alebo nie?

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Myslím, že v najbližšom čase určite."/

Naša komisia pracuje naplno. Myslím, že je pripravená diskutovať s vami a veci si vyjasniť.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "V prvom rade musíme mať vyjasnené kompetencie."/

Myslíte, že v tejto chvíli by to bolo predčasné?

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Môžeme sa na niečom dohodnúť, ale skutočne kým nemáme vyriešené kompetencie, ťažko budeme o tom hovoriť."/

Problém je v tom, že vy prijmete ústavu koncom augusta, ale my ešte nebudeme schopní ústavu prijať. Myslím, že diskusia by mohla prebiehať.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Neskôr. Nič by sa nestalo. Čas by sme aj tak nepredĺžili, keď sa dohodneme na určitom harmonograme. Verím, že do konca tohto roka povieme záverečnú vetu, takže to by nevaďilo. Ale si myslím, že v súčasnom období federálna vláda musí jednoznačne vyriešiť aj to, ktoré kompetencie z teraz existujúcich a fungujúcich ministerstiev /z piatich ministerstiev, ktoré sú/ budeme už prenášať na nás, aby aj komisie už podľa toho pracovali.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "Ak sa má realizovať časť 3, tam je dosť jednoznačne uvedené, že musia pustiť všetky kompetencie a maximálne môže ísť o otázku časovej postupnosti."/

Viem, ale nemôžeš dnes povedať federálnej vláde, že jej berieš kompetencie! Federálna vláda musí vypracovať zákon, dať ho Federálnemu zhromaždeniu a ono zákon prijme. Podľa informácií dá sa to urobiť rýchlo.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "Je to otázka tohto zákona o zániku federácie."/

U nich je to otázka 2 - 3 týždňov, sú to schopní urobiť. Teda nejdeme do neistoty, ale hneď budeme vedieť, na čom sme.

Karel Leďvínka, podpredseda ČNR:

V podstate ide o to, aby nám z federálnej úrovne čo najskôr oznámili harmonogram rozpustenia 5 ministerstiev. Nazvieme veci tak, ako sú.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Áno. A sme bez problémov."/

Milan U h d e , predseda ČNR:

Presunúť kompetencie na republiky. Pre istotu nemôžeme teraz predbiehať, pokiaľ nevieme, ako Federálne zhromaždenie rozhodne. Akékoľvek predbiehanie a predbežná príprava ďalších variantov je zbytočná.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Predbiehať môžeme v tom, že si dnes sadneme a ako národné rady si povieme, že so všetkým končíme, že Česká republika si urobí svoje, Slovenská republika si urobí svoje a na niečom sa dohodneme. To je tiež ústavné, my ústavu neobídeme, lebo každá republika má právo na zvrchovanosť.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Tu ide o to, že do toho by mali vstúpiť federálne orgány.

Karel L e d v i n k a , podpredseda ČNR:

Ako povedal kolega Vlach, budeme musieť hneď zajtra iniciovať v našej vládnej komisii, rokovať s nimi a zoznámiť ich s tým, že nám spoločne ide o to, aby sme v záverečných ustanoveniach budúcej ústavy mali zhruba taký harmonogram, aký máte vy.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Aby sme boli jednotní."/

Gabriel D z u r e k , vedúci Kancelárie SNR:

V tejto súvislosti by som si dovoľil upozorniť na jeden moment. Priklonili sme sa k 2. variantu. Povedali sme si, že

by to malo byť v ústavnom zákone. Keď hovoríte, že sa prikláňate k 2. alternatíve, sú tam 4 spôsoby zániku a tie nám budú predurčovať, ako rýchlo postupovať. Ak by bola prvá, že zanikne deklaráciou Federálneho zhromaždenia o zániku, tak je to s účinnosťou od prijatia deklarácie. Ak to bude obojstrannou dohodou národných rád, tak je vecou národných rád, ako sa dohodnú. Ale ak by sa priklonilo k referencu, časová postupnosť a účinnosť zrejme budú neskoršie. Hovoríme o tom, že je nám ťažko povedať, ku ktorému dátumu. Teda len k tomu dátumu, čo nám vyjde z ústavného zákona, z čoho potom národné rady vyvodia záver a v rámci štyroch alternatív sa rozhodnú, k čomu sa priklonia a podľa čoho budú postupovať.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "To je pravda."/

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Teda uviesť postupnosť krokov, a nie presný dátum.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Myslím, že to, ktorý variant vyberieme, bude určovať, ktorý variant je najpriechodnejší, pretože vo všetkom ostatnom sa pridržiavame bodu 3, že nech sa čokoľvek stane, súčinnosť republík v tejto oblasti zostane atď. To znamená, že tam je už len to hľadisko, akou priechodnosťou sú zatažené jednotlivé varianty v rámci 2. variantu. Je lepšie hovoriť o variantoch ako o alternatívach, lebo alternatívy môžu byť len dve.

Karel L e d v i n k a , podpredseda ČNR:

Samozrejme, súhlasím. My tu rokujeme v podstate o tom, ako chceme spolu žiť lepšie ako v minulosti. V úvode to po-

vedal pán predseda. Z toho vyplýva všetko ostatné.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Aká je situácia? Situácia stojí tak, že prakticky obidve politické strany sa dohodli a už na základe toho začala pracovať federálna vláda na tom, že zatiaľ nebude referendum, ale že federálna vláda bude iniciovať zákon o rozpustení federácie, o zániku federácie. A v čo najkratšom čase federálna vláda to má predložiť. Teraz uvažujem takto - ideme niečo urýchliť, alebo ideme niečo spomaliť? Čo by sme mali z tohto titulu urobiť?

P. Kynšetr, vedúci Kancelárie ČNR:

Bolo by potrebné novelizovať zákon o referende.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

To je jasné. To sme si povedali. Zatiaľ to nechávame stranou. Pokiaľ ide o referendum, jednoznačne sme povedali, že by sa inicioval nový návrh na referendum.

P. Kynšetr, vedúci Kancelárie ČNR:

V súčasnosti platný zákon o referende je vylúčený. Nemá zmysel.

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Už sme sa dohodli, že pokiaľ ide o referendum, je potrebný nový zákon. Pán predseda, reagujem na to, či máme urýchľovať, alebo spomaľovať. Myslím, že ani jedno ani druhé. Našou povinnosťou je, aby sme boli pripravení a aby sme urobili v da-

nom okamžiku všetko, čo môžeme urobiť.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Myslím, že sme tu na to, aby sme sa dohodli, ako budeme postupovať v budúcnosti.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

To nám povedia tieto komisie. V tom sme sa zhodli.

Jozef Prokeš, podpredseda SNR:

Môžeme veľmi ľahko uzavrieť časť 2 tým, že v tomto očakávame činnosť federálnych orgánov, že naplnia časť 2 tak, ako sa to dohodlo. Pritom odporúčame v ústavnom zákone o zániku federácie a vysporiadaní majetkových a iných vzťahov variant 2.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Ktorý hovorí o alternatívach zrušenia, zrušenia alebo zániku federácie."/

Áno. Pre nás platí odsek 6: "Obe strany prispejú k tomu, aby v oboch národných radách bolo dokončené prerokúvanie ústav oboch republík...". Toto platí aj pre nás. Pre nás je prerokúvanie ústav, aby sme pripravovali zmluvy, čo je časť 3, čo berieme. Na tom sme sa dohodli. Celý záver v tejto časti je veľmi jednoduchý. Čo sa týka zákona, očakávame iniciatívu federálnych orgánov, to znamená Federálneho zhromaždenia a federálnej vlády, a berieme na seba kontaktom medzi národnými radami a komisiami prípravu zmlúv a koordináciu ďalšieho riešenia.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

V globále by sa dalo povedať, že sme sa dohodli na tej časti, kde sa hovorí o jednotlivých oblastiach /ekonomickej,

občianskej, zahraničnopolitickej a oblasti obrany/, že vytvoríme tieto komisie, oproti ktorým je centrálna komisia, ktorú vy máte a ktorá bude informovať o stave činnosti. A že sú to komisie, ktoré predurčujú spoluprácu do budúcnosti s tým, že otázky konca federácie pôjdu podľa variantu 2 dohody politických strán, ktorý by mali iniciovať federálna vláda a federálny parlament. S tým, že po prijatí ústav, ktoré sa budeme snažiť prijať viac-menej harmonicky spolu, budeme sa zaoberať kompetenciami a spoločnými zákonmi, ktoré budú platiť až do skončenia federácie. Že sa dohodneme na záverečných ustanoveniach, ktoré budú platiť do skončenia federácie. Budú musieť platiť. Či to bude platiť k 31. 12. 1992, to už bude záležať od federálnych orgánov, kedy rozpustia federáciu. A keby k tomu neprišlo, keby to neprešlo cez parlament, potom zostáva len dohoda dvoch národných rád. Túto dohodu zatiaľ nemôžeme termínovať.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Vecne ju pripravujeme tým, že odpovedáme na bod 3 dohody o budúcej spolupráci. Tá určuje, čo zostane, čo sa zmení atď.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Zostáva nám časť 1.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "To je viac-menej na vláde."/

Len kvôli poriadku.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Z našej strany len tolko, že by sme viac iniciovali vlá-

dy, aby k riešeniu týchto otázok, ktoré pod bodom 1 uzavreli, došlo čo najrýchlejšie.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Poviem svoj vlastný názor, že bod 2, ktorý sa týka Česko-slovenskej televízie, nie je riešením problému, ktorý sa mohol riešiť. Tým, že Česká televízia a Slovenská televízia budú mať majetkovú účasť, nezmení sa federálne vysielanie, ani sa nenahradí tým, čo som navrhoval - zabezpečením signálu Českej televízie na celom Slovensku a Slovenskej televízie na celom území Českej republiky. Celé toto vysielanie zostáva v podstate nezmenené. To je môj osobný názor. Dohoda je iná.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Ale nie je to také vzdialené, len sa hľadala formulačná cesta. Tým, že sú obidve príslušné, vzájomne budú mať kompetencie pokiaľ ide o dohodu o používaní federálneho kanálu. Takže ony sa dohodnú.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Pokiaľ ide o kanál, ale tu ide o inštitúciu! To sú dve rozličné veci.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Tretia inštitúcia nebude existovať. Bude existovať spoločná obchodná spoločnosť Českej a Slovenskej televízie.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Prepáč, že ti takto oponujem, ale zlú burinu týmto spôsobom nevykoreníš.

Milan U h d e , predseda ČNR:

Chcete povedať, že na podstate tej inštitúcie, na jej činnosti sa nič nezmení. Bude tam mať majetkový podiel Česká televízia a Slovenská televízia, prípadne ďalší. Ale aby som to preložil do najtvrdšej češtiny alebo slovenčiny - proste tí istí redaktori a vedúci vysielania môžu zostať a na charaktere vysielania, ktorý je z vašej strany predmetom veľkej kritiky, sa nič nemusí zmeniť. Takto mám tomu rozumieť?

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Medzitým bola diskusia. Pán Klaus aj pán Mečiar charakterizovali to tak, že nie je to také sùrne a že nakoniec obidvaja majú ruku na kohútiku, že nedáme zo spoločného rozpočtu, ak sa nezmení tak, že bude priamo podriadená vlastníkom, že sa transformuje, nielenže zmení svoje vlastné pomery. Lebo ak by bolo to, o čom ty hovoríš, tak je vlastne len taký stav, že došlo k transformácii Česko-slovenskej televízie z verejno-prospešnej organizácie na akciovú alebo obchodnú spoločnosť. Nerozumelo sa to tak. Rozumelo sa to tak, že títo dvaja sú konštituční vlastnícky aj formálne. Len pán Klaus chcel, aby sme mali porozumenie, pretože nemôže formulovať tento postup tak, že by to bolo zrušenie tej jednotky. Preto ponúkol takéto preklenovacie riešenie.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "Beriem."/

/Poznámka Jana Kasala, podpredsedu ČNR: "Aj tak s tým nemôžeme nič robiť."/

Milan U h d e , predseda ČNR:

Ide len o vyjasnenie toho, čo sa mení. Ja som si myslel,

že okrem Slovenskej televízie a Českej televízie k obchodnej spoločnosti pristúpili ďalší účastníci. Z vášho výkladu som pochopil, že by boli len dvaja. Tak som si myslel, že sú aj ďalší podielníci.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

Nie, sú len dvaja podielníci. Dohodli sa, že to bude mať obchodný charakter. Bude subjektom právneho práva /ak to tak smiem povedať/, ale nebude tam ešte ďalší účastník. Preto sme hovorili, že by bolo lepšie, aby sa nehovorilo o účastinnej, ale o obchodnej spoločnosti, ktorá dovoľuje viac možností, spoločnosť s ručením obmedzením atď. Ale ostalo pri tom, že sa uviedlo - účastinná alebo iná obchodná spoločnosť.

Ivan G a š p a r o v í č , predseda SNR:

Chcem sa spýtať pána predsedu a pánov podpredsedov. Záverečné vyhlásenie o tomto našom rokovaní, o dohode, ktorá z neho vyjde, sme si predstavovali tak, že by sme sa teraz dohodli, alebo inak? Že vytvoríme štyri komisie, ktoré budú riešiť tieto otázky s pohľadom do budúcnosti. Pokiaľ ide o štátoprávne usporiadanie povedali sme si, že pôjdeme na tento variant, že budeme čakať, čo urobí federálna vláda. Ak nie, tak pôjdeme na dohodu. Pokiaľ by prišlo k referendu, my súhlasíme, vy nie. Pokiaľ my súhlasíme, tak príde k novej konštitúcii referenda, k novelizácii zákona. Ak neďôjde k takejto dohode a ani k referendu, príde na rad dohoda obidvoch národných parlamentov.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Mám poznámku k tomu, že my nesúhlasíme s referendom. Nie

je to jednofarebné. Je to názor ODS a ODA. Chcem upozorniť na jednu vec v súvislosti so situáciou vo Federálnom zhromaždení. Politické strany, s hlasmi ktorých možno počítať pri prijímaní ústavného zákona, bez zakomponovania referenda do zákona o skončení federácie nebudú súhlasiť. Budú to klásť ako podmienku.

/Poznámka Ivana Gašparoviča, predsedu SNR: "Pokiaľ ide o referendum, stále máme na mysli zmenený zákon."/

Milan U h ě ě , predseda ČNR:

Chcel by som podotknúť, že dohoda platí doslova, to znamená, že referendum je tam ako jeden zo štyroch prostriedkov a že my sa len bránime názoru, ktorý hovorí, že jedinou cestou je referendum a že iná cesta než referendum nie je ústavná. Tomu sa bránime, lebo sa domnievame, že akýkoľvek ústavný zákon, ktorý sa prijme, môže ukázať aj inú cestu ako referendum. Ale ak sa odhlasuje referendum, je to jeden zo štyroch prostriedkov. Teda nie je to zásadný odpor voči referendu. Jeden novinár povedal: "Vy máte strach z referenda!". Som presvedčený, že ak by bolo referendum, znamenalo by to posilnenie pozícií koaličných strán, a nie ich zoslabenie.

Karel L e ě v i n k a , podpredseda ČNR:

Neprišli sme sem ako orgán Českej národnej rady a vy nie ste orgánom Slovenskej národnej rady, a preto by som odporúčal...

Ivan G a š p a r o v i ě , predseda SNR:

Predsedníctvo je orgán. Vy nie ste predsedníctvo, ale my

sme, aj keď nám chýba Weiss.

Karel Leďvinka, podpredseda ČNR:

Odporúčam uviesť, že budeme iniciovať v orgánoch Českej národnej rady.

Milan Uhdě, predseda ČNR:

My musíme iniciovať. Nemôžeme povedať, čo urobí Česká národná rada. My sme len súčasťou predsedníctva.

Jiří Vlach, podpredseda ČNR:

Myslím, že sme prišli k záveru. Mali by sme niekoho požiadať formulovať závery, alebo by sme ich mali formulovať sami. Pán predseda, vy ste to dvakrát formulovali celkom presne.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Nech to skúsia páni doktori. My sme doteraz hovorili, vy začnite písať.

/Poznámka Jiřího Vlacha, podpredsedu ČNR: "Navrhujem šesťminútovú prestávku."/

Nasleduje 15-minútová prestávka.

/Prestávka. Po nej:/

Milan Uhdě, predseda ČNR:

Eminentne by nás zaujímala vyjednávacía komisia, jej zloženie, ako by sme ju dotvorili a uviedli do života.

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Na 1. strane komuniké v predposlednom riadku "Komisie by

mali výsledky svojej práce.." navrhujem za slovo "mali" doplniť slovo "prvé". Teda veta by poto znela: "Komisie by mali prvé výsledky svojej práce...".

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

V ďalšej vete namiesto "Od 17. augusta 1992 sa ku komisiám pripoja poslanci..." uviesť "Od 17. augusta 1992 sa ku komisiám môžu pripojiť poslanci..."

Milan U h ě e , predseda ČNR:

Na 1. strane v bode 3 v 2. odseku kvôli zrozumiteľnosti v časti "pre príslušné oblasti" bolo by potrebné upraviť na "pre štyri príslušné oblasti". Aby bolo jasné, že ide o oblasť ekonomickú, občiansku, zahraničnopolitickú a oblasť obrany.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Je to trochu nepresné v tom zmysle, že my musíme iniciovať vznik týchto komisií. Nemôžeme konštatovať, že tieto komisie vzniknú.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

Nie "konštatovali", ale "sa dohodli, že budú iniciovať vytvorenie vládnych komisií". Teda posledný odsek na strane 1 by znel: "K časti III Dohody obidve reprezentácie sa dohodli, že pre štyri príslušné oblasti budú iniciovať vytvorenie obdobných vládnych komisií pre vypracovanie zásad budúcej spolupráce medzi Českou republikou a Slovenskou republikou." Lebo my musíme vyzvať vládu, aby to urobila.

Jiří Vlach, podpredseda ČNR:

Je to síce len pre nás, ale napriek tomu z tohto textu sa bude citovať. V druhom odseku na začiatku sa uvádza: "Obidve reprezentácie sa dohodli, že vo svojich rokovaníach budú vychádzať z politickej Dohody medzi ODS a HZDS z 23. júla 1992. Zo všeobecných politických dôvodov by som navrhol znenie: "Obidve reprezentácie sa dohodli, že vo svojich rokovaníach budú sa zaoberať vecným obsahom politickej Dohody medzi ODS a HZDS z 23. júla 1992."

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

To sa dá. Za slovami "budú sa zaoberať" navrhujem doplniť slovo "aj", aby nebolo, že sa budeme zaoberať len touto dohodou, ale aby bolo vidieť, že máme aj svoje problémy.

/Poznámka Jiřího Vlacha, podpredsedu ČNR: "To je ešte lepšie."/

Jiří Vlach, podpredseda ČNR:

V poslednom odseku sa mi nepáči formulácia "česká reprezentácia odporučila predstaviteľom Slovenskej národnej rady..."

Jan Kasal, podpredseda ČNR:

Mám na pamäti to, čo povedal pán predseda, že my vás tlačíme. Voľte takú formuláciu, aby to dávalo priestor na to, že komisie vzniknú z vôle obidvoch.

Ivan Gašparovič, predseda SNR:

Mohlo by byť "česká reprezentácia navrhla predstaviteľom SNR...".

Milan U h d e , predseda ČNR:

Mne by sa ešte viac páčila formulácia, že sme sa dohodli, že by mohlo byť funkčné rokovanie týchto komisií.

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Či to neformulovať tak, že česká reprezentácia nás informovala o komisii, ktorú zostavila za tým a tým účelom a dala nám do pozornosti uvažovať o vytvorení podobnej komisie.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Tak som rozumel obsahu rokovania, že sme došli k dohode, že považujete za funkčné, aby tá komisia vznikla.

Jan K a s a l , podpredseda ČNR:

Pre vás z toho vyplýva, že budete vznik komisie iniciovať predsedníctvu. Aspoň tak som tomu rozumel. Ale teraz ide o to nájsť formuláciu.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Možno sa vôbec nemusíme viazať týmto textom a môžeme nájsť novú formuláciu.

Milan U h d e , predseda ČNR:

"Požiadala o zváženie...".

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Nebolo by správne uviesť, že sme vás informovali o tom, že takú komisiu máme, lebo vy ste sa to dozvedeli už v Brne.

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

"V súvislosti s tým česká reprezentácia požiadala predstaviteľov Slovenskej národnej rady o zváženie možnosti ustanoviť obdobnú komisiu...".

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

Nie. My sme sa už dohodli.

/Poznámka Jozefa Prokeša, podpredsedu SNR: "My sa nemôžeme dohodnúť, lebo to musí schváliť predsedníctvo."/

Ivan G a š p a r o v i č , predseda SNR:

"Slovenská reprezentácia vzala na vedomie informáciu o zriadení českej komisie s tým, že predloží návrh na ustanovenie obdobnej komisie...".

Jozef P r o k e š , podpredseda SNR:

"...možnosť vytvorenia obdobnej komisie prerokuje na najbližšom zasadnutí predsedníctva SNR."

Milan U h ě , predseda ČNR:

To je úplne nové znenie posledného odseku.

Gabriel D z u r e k , vedúci Kancelárie SNR:

"Odporúča" je jemnejšie. Keď je návrh, už sa tým treba zaoberať.

Milan U h ě , predseda ČNR:

Väzby medzi minikomisiami a vyjednávacou komisiou tu nebudeme uvádzať?

P. K y n š t e t r , vedúci Kancelárie ČNR:

Nedali sme to ta, lebo ešte nie je ustanovená komisia.

Jiří V l a c h , podpredseda ČNR:

Teda posledný odsek by mohol znieť: "Predstavitelia SNR vzali na vedomie informáciu a prerokujú na najbližšom zasadnutí predsedníctva SNR možnosť ustanovenia obdobnej komisie v Slovenskej národnej rade." Myslím, že je to veľmi neutrálne.

Augustín Marián H ú s k a , podpredseda SNR:

To zodpovedá tomu, že musíme prerokovať v predsedníctve.

Milan U h ě e , predseda ČNR:

"Predstavitelia SNR prevzali informáciu a prerokujú...".

x x x

K o m u n i k é

z rokovania predstaviteľov národných rád v Bratislava

27. júla 1992

V úvode rokovania sa predstavitelia národných rád vzájomne informovali o stave príprav ústav republík.

Obidve reprezentácie sa dohodli, že vo svojich rokovaníach budú sa zaoberať aj vecným obsahom politickej Dohody medzi CDS a HZDS z 23. júla 1992.

Pokiaľ ide o časť I Dohody, konštatovalo sa, že príslušné návrhy by mala iniciovať vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky voči Federálnemu zhromaždeniu.

K časti II Dohody sa predstavitelia národných rád zhodli na nasledovnom:

1. vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky by mala podať Federálnemu zhromaždeniu návrh ústavného zákona o spôsobe zániku česko-slovenskej federácie a o vysporiadaní majetkových a iných vzťahov a rešpektovať termín uvedený v Dohode,

2. v ústavnom zákone o spôsobe zániku česko-slovenskej federácie predstavitelia Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady odporúčajú varianty, ako sú uvedené v časti III Dohody - druhá alinea /deklarácia Federálneho zhromaždenia o zániku, obojstranná dohoda národných rád, referendum, jednostranný akt jednej republiky/,

3. ak Federálne zhromaždenie neprijme ústavný zákon podľa

bodú 1 a 2 tohto komuniké, konštatovalo sa, že by sa mala prijať dohoda medzi národnými radami o zániku česko-slovenskej federácie. V tomto zmysle by sa mali formulovať aj záverečné ustanovenia ústav oboch republík.

K časti III Dohody obidve reprezentácie sa dohodli, že pre štyri príslušné oblasti budú iniciovať vytvorenie obdobných vládnych komisií pre vypracovanie zásad budúcej spolupráce medzi Českou republikou a Slovenskou republikou. Zloženie komisií určia predsedovia národných vlád. Komisie by mali prvé výsledky svojej práce predložiť do 14. augusta 1992. Od 17. augusta 1992 sa ku komisiám môžu pripojiť poslanci príslušných výborov národných rád.

Predstavitelia Slovenskej národnej rady prevzali informáciu o ustanovení komisie v Českej národnej rade a prerokujú na najbližšom zasadnutí predsedníctva SNR možnosť ustanoviť obdobnú komisiu v Slovenskej národnej rade.

Bratislava 27. júla 1992

x x x